

RINGE EFTERSKOLE
1985

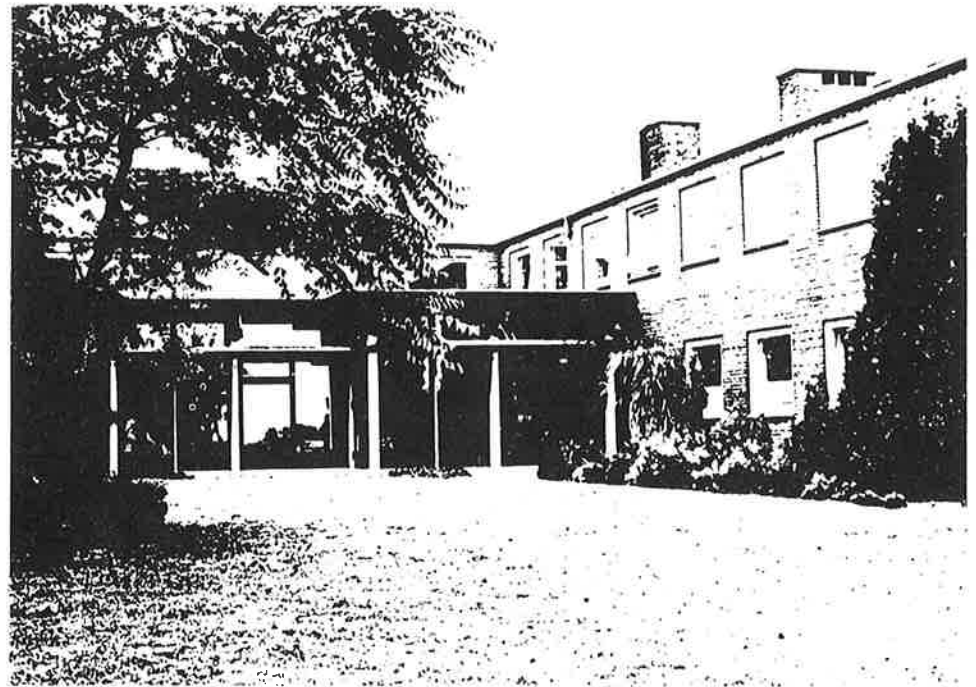

Ringe Fri- og Efterskole

Årsskrift 1985

56. årgang – udgivet af elevforeningen

Ved formanden

Året, der nu snart rinder ud, har været et godt år for Ringe Fri- og Efterskole. Man kan måske sige, at alt går i sin gamle gænge – og dog – der sker stadig nye ting omkring os, således har vi i dette forår ændret vore vedtægter. Det er jo ikke noget man gør i tide og utide, men i dette tilfælde var det foranlediget af en forespørgsel fra Efterskolens Elevforening med ønsket om repræsentation i skolens bestyrelse, således som man i mange år har haft det, blot var denne mulighed ikke vedtægtsbestemt. Efter 2 generalforsamlinger, som loven kræver, blev vedtægterne vedtaget og ligeledes godkendt i ministeriet, som loven kræver. Da man ikke mente det hensigtsmæssigt med mere end 7 personer i bestyrelsen – som før – betød det, at 2 medlemmer måtte gå for at give plads for 2 personer fra Elevforeningen. Derfor besluttede bestyrelsen at stille alle sine mandater til rådighed. Herefter valgte skolekredsen 5 medlemmer og elevforeningen 2 medlemmer til den nye bestyrelse. Jeg mener også, det er rimeligt, at en stor og dygtigt arbejdende elevforening er medbestemmende, men dermed også medansvarlig – ansvarlig også over for den holdning og det livssyn, som ligger til grund for skolens virke. Jeg er helt sikker på, at Elevforeningen i sine dispositioner er sig dette ansvar bevidst. Trods den korte tid sammen kan jeg fra min side kun udtrykke glæde ved samarbejdet med Søren Skov Johansen og Niels Nyholm, som på dygtig og værdig vis er gået ind i arbejdet.

Jeg tror, det er nødvendigt stadig at kæmpe for friheden til at drive frie skoler, friheden til at drive skole på vor måde, sådan som den danske friskolelov giver mulighed for, selv om enkelte skoleformer i denne tid giver anledning til megen diskussion, om nu ikke friheden går lovligt vidt. Misbrug skal standses, men ånden i lovgivningen om frie skoler skal stadig håndhæves. Frihed, men under ansvar, og det ansvar bør alle, der arbejder under den lovgivning, være sig bevidst, således at misbrug og utidig udnyttelse ikke sætter en ellers god lovgivning i miskredit.

Og så glæder vi os til næste år, hvor vi kan fejre 100 års jubilæum, og det er klart, at det skal fejres med manér, så vi er i fuld gang med forberedelserne, men nærmere om dette senere.

Hermed sender jeg alle læsere og venner af skolen de bedste hilsener med ønsket om en rigtig glædelig jul samt et godt og lykkeligt nytår.

Bendt Jensen

Et tilbageblik over året, der gik...

Fire måneder er gået, siden det sidste elevhold forlod skolen. Det er utroligt, som tiden går. Heldigvis er problemet, at det er svært at få den til at slå til – og ikke et spørgsmål om at slå den ihjel!

Et nyt hold har indfundet sig. Holdet både ligner de forudgående – og er dog så forskelligt. At det ene hold ikke ligner det andet hold, gør skolelivet spændende og afvekslende. Den menneskelige naturs forskellighed byder på uendelige kombinationsmuligheder, og den datamat er ikke opfundet endnu, som kan udlede den ideelle og fuldkomne kombination. Dette forhold kan der filosoferes meget over!

Det vigtigste i denne sammenhæng er dog, at vi allerede på nuværende tidspunkt har grund til at tro, at også dette skoleår vil blive godt!

Det afgående hold, som denne beretning bl.a. omhandler, havde også deres særkende. Holdets interesseområder var ret spredt, men der herskede en udbredt forståelse for at samle de forskellige aktiviteter under et overordnet fællesskab, hvilket netop er kunsten, der skaber og fastholder et godt kammeratskab. Mange værdifulde fællesoplevelser kom da også til at præge skoleåret. F.eks. kan nævnes skoleorkestret, julekomedien »Nøddebo Præstegård«, Ringe-stævnet og årsmødet i Slesvig.

Elevorkesteret, som tilførte fællesarrangementerne så mange værdifulde indslag, havde virkelig vanskelige startvilkår. Øverummet blev etableret i den gamle cykelkælder, og indretningen foretog orkesterinitiativtagerne på egen hånd. Kun et nødtørftigt instrumentudvalg fandtes, hvortil kom, at de udøvende musikere af gode grunde aldrig før havde spillet sammen.

Fra første færd blev imidlertid den nødvendige energi og tro tillagt opgaven. Allerede sidst i november afholdtes musikpremieren, og det blev en velfortjent succes, som flere gange blev gentaget og kulminerede med et program ved Ringe-stævnet, hvor *vort* orkester

blev hyldet af 1000 kammerater fra andre fynske og langlandske efterskoler for en fremragende præstation. Sådan går det, når vilje skaber vej!

Arbejdet med og opførelsen af »Nøddebo Præstegård« var af samme viljebetonede art, både hvad angår forberedelserne og opførelsen. Over 200 juleafslutningsgæster overgav sig helt til de unge skuespillere, som fortjente den store anerkendelse, de blev genstand for!

Efter jul modtog vi en ærefuld indbydelse fra Sydslesvigsk Forening om at give opvisning i gymnastik og folkedans ved årsmødet den 1. juni 1985 – og yderligere et par steder forud for selve årsmødet. Indbydelsen blev modtaget, og det passede glimrende ind i det træningsprogram, som var lagt med henblik på Ringe-stævnet.

Ringe-stævnet vel overstået fortsatte træningen udendørs, så snart plænerne var grønne og vejret godt. Onsdag efter pinse startede Sydslesvigturen, og vi kom frem til vort hovedkvarter i Damholm torsdag hen mod aften.

Ruten var gået over Skibelund Krat, Ribe, Vester Vedsted, Højer Ungdomsskole, som velvilligst havde givet overnatningsmulighed. Videre via Højersluserne, Tønder, Møgeltønder, Rudbøl for altså at nå frem til bestemmelsesstedet. Således skabte denne forudgående tur et godt grundlag for de senere oplevelser.

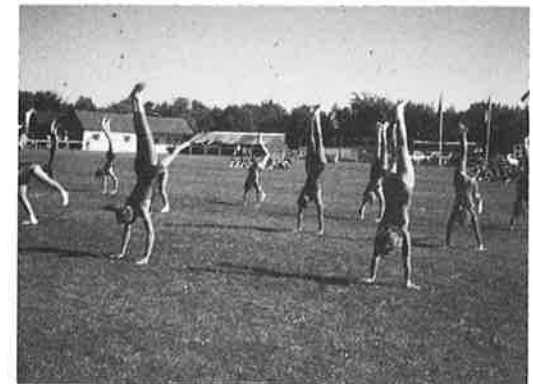
Indkvarteringen foregik for pigernes vedkommende i Damholm forsamlingsbygning, og Satrup danske skole husede drengene.

Kostforplejningsstedet var også i Damholm. På egen kost i gode omgivelser, og med enestående hjælpsomhed fra vort værtspar, Marie og Andreas Lorentzen, forløb alt omkring indkvartering, bespisning helt gnidningsløst.

Allerede fredag morgen kørte vi til Sdr. Braarup skole for der at afvikle den første opvisning, som faldt ud til alles tilfredshed. Eftermiddagen tilbragtes under afslappede former i Flensborg. Vi skulle tidligt tilbage til Damholm, da aftenen var belagt med endnu en gymnastikopvisning i Satrup, medens folkedanserne optrådte i Slesvig.

Endelig søndag. Den store og egentlige prøve skulle stå.

Efter indbydelse fra Sydslesvigsk Forening mødte vi op til middag

på Slesvighus. Appetitten stod ikke i forhold til det gode måltid. Spændingen og den usædvanlig varme sommerdag var nok den nærliggende årsag til beskedenheden. Hvorom alting er, var alle klar til den lange march fra Lorentzenskolen op til festpladsen i god tid. Den uendelige kolonne af indbudt dansk sportsungdom, spejdere og musikkorps satte sig i bevægelse præcis kl. 13.00.

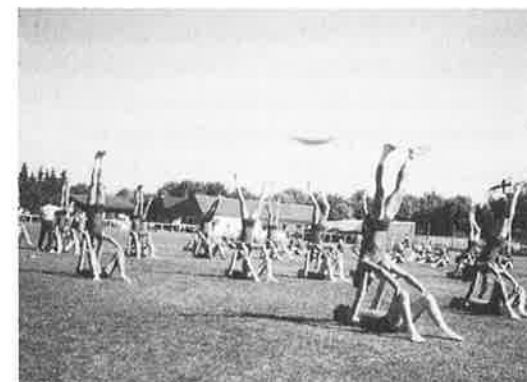
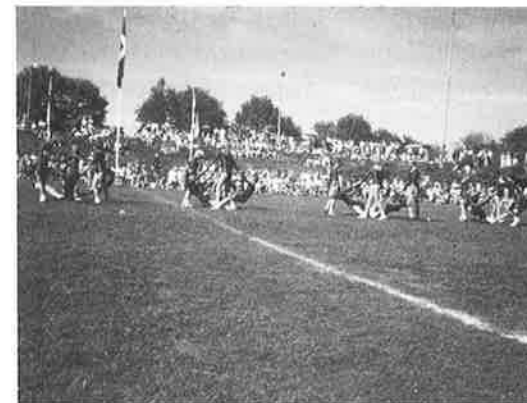
En smule bekymring og medfølelse gik til vore folkedansepiger iklædt deres skønne folkedragter, som oprigtig talt ikke er egnede til en lang fodtur i 27° varme. Selv de sportsklædte strøg gentagne gange sveden af panden under vandringen.

Her var der netop tale om en »folkevandring«. Uden takt, uden rækkedisciplin, sjokkede optoget afslappet gennem ruten! Som tilskuende deltager var det interessant og ganske sigende at lægge mærke til det store tal af tyske tilskuere. Disse mennesker var i åbenbar vildrede med sig selv om, hvorledes de skulle vurdere dette optog, som foregik på en måde, der er alt tysk fremmed. Et tysk optog ville foregå med form, stræk-lige rækker og disciplin. Således fremstår kultur forskelligt – godt det samme.

Uden overdrivelse viste vore elever sig i stand til at leve op til det, de var indbudt til at repræsentere. Perfekt udførte de både gymnastik- og folkedansopvisningen, og tilskuernes klapsalver skyllede gang på gang ned over de dygtige unge. Det kan ikke beskrives, så stolt man bliver ved en sådan lejlighed.

Ovenpå denne fortjente succes var kræfterne hos de fleste ved at ebbe ud. De høje varmegrader og store anstrengelser blev nogle for meget, og de måtte lægges i skyggen med saltvandslæskning og kolde klude på panden. Heldigvis kom de hurtigt til hæfterne igen. Jeg er ikke i tvivl om, at hele denne tur har efterladt uudslettelige gode minder om hele turen hos deltagerne.

Hjemme igen gik resttiden på skolen i hektisk tempo. Alt skulle afrundes. Den endelige afrunding skete på »Kjærsgård«, hvor den sidste aften så ofte har været tilbragt. Slutsceneriet dernede ved bålet på den langelandske strand en mild sommernat er kendt af mange. Her er vemod, blandet med forventningen om, hvad fremtiden vil byde på, udtalt. En stemning, som ingen nogensinde kan tyde. Tanken kan lede hen på trækfuglene.

Så var I væk. Den sære uro havde *fyldt* den skole, I forlod, fordi den nu stod tom. Forvisningen om, at ny ungdom atter bringer liv, og taknemlighed mod de, der forlod os, er holdpunktet i ventetiden.

Det stemningsbillede, som her er rullet op, gentager sig for os, der står i arbejdet, år for år, igen, igen – og giver os den egentlige begrundelse for ikke at kunne slippe dette arbejde. Man kan sige, at dette at bygge vort arbejde på sådanne skønbilleder, som foranstående er udtryk for, ikke er særlig realistisk. Svaret må være: Vel, vi kender til både lys og skygge i vort arbejdes hverdag. Skuffelser og besvær tilhører også vor virkelighed. Men utroligt nok bliver »skyggerne« så uendeligt ligegyldige, underordnede og uvedkommende, når plussiderne til sidst er gjort op i overvægt. Herefter er der vel ikke andet at tilføje end: så gik det, som det skulle. Den, hvis lyst det er at opholde sig ved minussiderne, vil aldrig besidde det overskud, der fordres af den, der vil involvere sig i ungdomslivet.

Jeg håber, at dette overskud til alle tider vil findes på vore efterskoler.

Eet problem må jeg dog fremlægge for årsskriftets læsere. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at de sidste par års elevmøder har taget en retning, der giver anledning til bekymring og overvejelser over, om det er muligt at fastholde skolens traditionelle overnatningsgæstfrihed. Vi anstrenger os efter bedste evne for at gøre elevmødeprogrammet så festligt som muligt, men har på det sidste oplevet, at det for nogen ikke er tilstrækkeligt. I stigende grad er man sidst på aftenen eller efter lørdagsfestens afslutning søgt ned på byens værtshuse for ved daggry at vende tilbage på skolen i opløftet spiritusstemning og med støjende adfærd. Enhver må kunne indse, at det kan vi ikke leve med, da det er en uacceptabel respektløshed for den linie, vi søger at fastholde i vort skolearbejde. Vi holder elevmøde som sædvanlig til sommer. Det bliver i weekenden 31. maj og 1. juni.

Vi håber, at mange af jer vil slutte op om dette stævne. Viser det sig ved den lejlighed, at nogen fastholder en holdning til festen, som er i modsætning til skolens, da må vi alvorligt overveje nødvendigheden af i fremtiden at reducere festen til én dag, uden overnatning.

Personlig vil jeg føle, at en sådan ændring på foreliggende grundlag vil være et kedeligt kapitel at bringe ind i skolens historie. Hermed er der talt kort og lige ud om den sag, hvorefter det er overladt til elevfestdeltagerne at afgøre fremtidens form.

Vi har skolen fuld af elever nu og til næstkommende år. Mange er allerede indmeldt til skoleåret 1987-88. Denne søgning er vi helt klar over i meget høj grad skyldes jeres trofaste anbefaling. Det skal der atter og atter bringes jer en tak for. Uden jeres indsats ville det bestemt være et andet billede, der tegnede sig.

Vor egen tid er kort, men slægtens lang. Generation efter generation har i nu snart 100 år værnet om Ringe Fri- og Efterskole. Vi må alle sætte vor lid til, at dette må fortsætte ud i fremtiden.

100 år – ja. Den 11. oktober 1986 afholdes 100-årsjubilæet for *Efterskolen*. Dagen vil naturligvis blive højtideligholdt efter det program, som I kan se aftrykt andet sted i årsskriftet. Vi håber, at mange gamle elever vil finde anledning til at være til stede ved den lejlighed. I er hjertelig velkomne. Blot må det erindres, at sidste tilmeldingsdag af hensyn til køkkenet er 25. september 1986.

Naturligvis vil denne festaften bære præg af taler og mange sange. Yngre årgange vil måske ikke have så stor en interesse i en sådan form. Af hensyn til dette, vil jubilæet indgå som et element i det *ordinære elevmøde i år*.

Som omtalt i tidligere årsskrift forlod nogle trofaste medarbejdere os for et par år siden for at søge andre udfordringer.

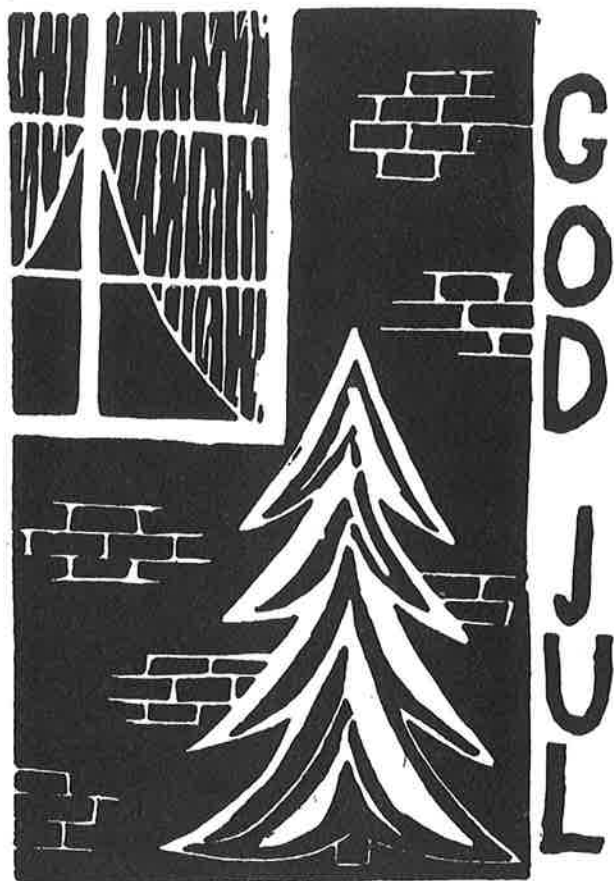
I stedet fik vi andre og nye kræfter. Udskiftninger er uundgåelige, fordi de er naturlige, men det giver altid en vis bekymring med sådanne omrokeringer. Vi kan med overbevisning meddele jer, at bekymringerne i den anledning har vist sig overflødige. Dygtige, engagerede unge har erstattet de bortrejste på en udmærket måde, og de er faldet til mellem os gamle i gårde og har netop bragt det friske pust, som sikkert var tiltrængt. Inge tog som tidligere oplyst orlov fra skolen i to år for sammen med sin mand at oprette et revisionsfirma. Dette forehavende er så vellykket, at hun har taget endelig afsked med skolen som lærerkraft. På alle tidligere elever og kollegers vegne bringes hun hermed en hjertelig tak for gennem årene at have

udført et stort, dygtigt og ansvarsbevidst arbejde og hermed efterladt sig respekt blandt alle. Hun og Tyge ønskes det bedst mulige for fremtiden.

Således kan denne beretning slutte med ønsket om, at Ringe Fri- og Efterskole i al fremtid må få held til at indrette sig således, at det er et godt sted at være.

Årsskriftets læsere ønskes en glædelig jul og et godt nytår!

Kirsten og Gunnar Kjær

En rejse til Færøerne

En tilfældighed ville, at Kirsten og jeg tog på Færørejse i 14 dage fra 26. juli til 7. august. Vore nære venner, Poul og Inge Andersen og skolens formand, Bendt Jensen, opfordrede os til sammen med dem at deltage i et kursus, arrangeret på Færøerne af Dansk Friskoleforening.

På eget initiativ tror jeg aldrig, at vi havde valgt disse øer som rejsemål. Een eller anden forestilling *hos mig* om nogle tågede, fugtige og kedelige små klippeøer, spredt ud i Atlanten, hindrede interessen for at bekæftige tanken om en rejse til den del af Danmark.

Men som sagt, tilskyndet dertil, tog vi alligevel af sted, men *jeg* uden store forventninger til andet end det lovende kursusprogram.

Vi valgte at ankomme til Færøerne fire dage før kurset skulle starte for i fællesskab i lejet bil at komme noget rundt på egen hånd.

Den 26. juli ved 13-tiden landede vi på en lille flyveplads på øen Vágar. Dette første møde bekræftede i høj grad det billede, jeg havde dannet mig. Tæt tåge og sur støvregn var velkomsten. På turen over til Streymoy, til Thorshavn, hvor vi skulle indkvarteres som kursister på Færøernes eneste højskole, fik vi intet indtryk af naturen, der på grund af vejrliget var indhyllet i et mælkegråt slør. Vel ankommet til højskolen og hjertelig modtaget af skolens forstanderpar, Inge og Torben Johansen, fik vi en kort, grundig og uformel foreløbig orientering om forholdene på og omkring skolen.

Tidligt næste morgen startede vi fra Thorshavn i den lejede vogn med Gjógv som mål. I Thorshavn stod tågen stadig tæt. Intenst stirrende, for dog, om muligt, at få et glimt af dette lands natur, sneglede vi os opover i stadig frygt for at ramle sammen med den sværm af får, som krydsede vejen uden respekt for civilisationen og dens befordringsmidler.

Nå, om ikke andet, kunne dette samfund vel i det mindste bringe en afveksling med får og geder. Udsigterne for dette besøg var unægtelig noget uldne. Så pludselig, som et sceneskift, blev tæppet

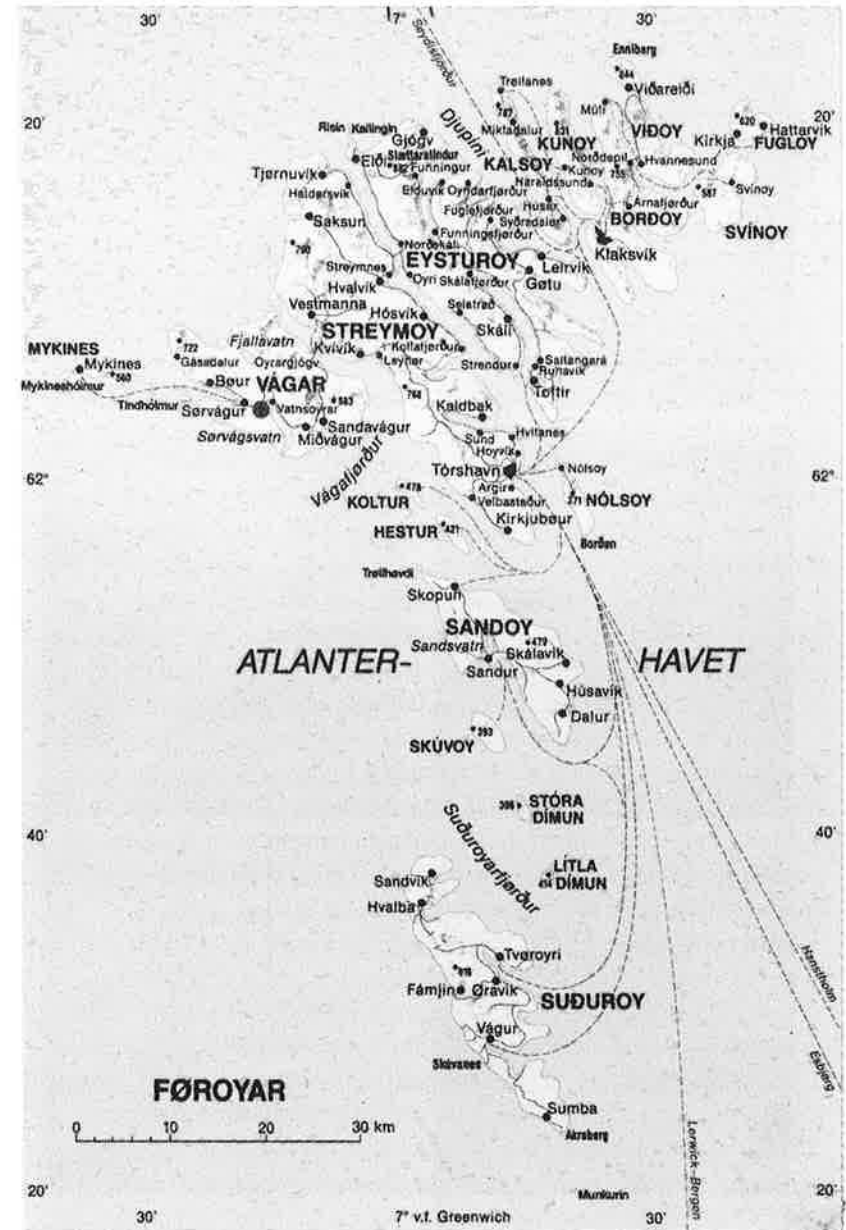
trukket fra. Foran os stod et fantastisk syn. I klart solskin lå et stor-slået, grønklædt klippelandskab, indskåret af Hvitanesfjorden ved Kaldbak. Skønheden, barskheden var forenet i et naturpanorama, som på den ene side bragte til sammenligning med en mellemting af Norges og Østrigs fjelde – og på den anden side helt forskelligt derfra. Regn, tåge – og reservationen var med eet afløst af en uforbeholden begejstring. Vi kunne ikke mættes af dette pragtfulde syn. Gang på gang standsede vi for at fotografere, og hver gang det skete, var vi overbevist om at have fået den højst opnåelige naturskønhed i »kassen«, men bestandigt syntes dette naturens skaberværk at ville overgå sig selv i pragt. Ankommet til Gjógv, som er den nordligste bygd i Østerø, 72 km fra Thorshavn, kulminerede dagens oplevelse. Stående her på Færøernes højeste fjeld, Slættaratindur, 882 m, skulende ned i den 188 m indskårne vandkløft, der fungerer som en beskyttende skibshavn – simpelt hen et ubeskriveligt syn.

På hjemvejen kørte vi til Eidi. Her findes to imponerende i havet fritstående klipper, om hvilke sagnet fortæller, at Island engang ville have Færøerne i sin besiddelse. En kæmpe og hans kælling blev, forsynet med et ubrydeligt tov, sendt afsted for at flytte øerne nordpå.

Kæmpen og kællingen nåede den yderste kyst mod nordvest. Kæmpen blev stående i havet, og kællingen sendt op for at fastgøre tovværket til klippen. Herefter skulle kæmpen trække byrden til Island.

Ved fastgørelsen af tovet rykkede kællingen så hårdt, at klippen revnede. Denne revne ses den dag i dag. Besværlighederne med at gøre tovværet fast tog hele natten, og ved dag gry stod kællingen endnu på toppen af fjeldet. Angst, som trold er for dagslyset, skyndte hun sig ud til sin gemal. Begge havde opgivet deres forehavende og ville hjem. I det samme brød solen frem. Forstenet blev begge stående og står der til evig tid, stadig bevarende deres navne: *Kæmpen* og *kællingen*.

Efter endnu en nats hvile ovenpå den foregående dags uventede og storslåede oplevelser startede vi i smukt solskinsvejr, som i øvrigt holdt resten af tiden, vi var på Færøerne, mod Vagár for her at besøge bl.a. det gamle præstesæde i Kalvalid. Stedet har været taget i besiddelse af den legendariske præsteenke, Beinta. Over hendes fan-

tastiske liv og levned skrev den berømte færøske digter Jørgen Frans Jacobsen sin verdenskendte roman under titlen: »Barbara«. Læs denne bog!

Kalvalid er også et typisk eksempel på middelalderlig færøsk arkitektur. Hvad der særlig, ud over nævnte, gjorde indtryk på turen, var den afvekslende og skønne flora.

Dramatik skulle denne dag imidlertid ikke komme til at savne. På tilbagevejen kørte vi simpelt hen forkert og havnede ufrivilligt i Vestmannasundbugten på Streymoy. Hvilket held! 200 grindehvaler var svømmet ind i bugten. Således blev vi vidner til et storslået, dramatisk og blodigt skuespil. Færing fra nær og fjern var blevet varslet og var ankommet for at deltage i grindedrabet. En tusindårig gammel tradition, hvor byttet deles og anvendes til befolkningens vinterforråd. Hvalerne drives ind på lavt vand ved kysten og dræbes, parteres og deles, og når alle har fået deres part, drives resten af hvalerne til havs. Skønt det stærkt brutalt virkende i hvaldrabet foregår det professionelt og humant. Den forargelse over grindedrabet, som er rejst i visse kredse af verdensoffentligheden, er følelsesladet og overskruet og lader færingerne fremstå som brutale dyrplagere. Heri er der intet hold. Det, der er tale om, er, at befolkningen forsyner sig fra naturens store spisekammer. Det ville være lige så berettiget at forarges over, hvad der foregår på danske svineslagterier.

Ved denne lejlighed havde britiske miljøaktivister indfundet sig. Med gummibåde sejlede de ud mod grindehvalerne og søgte med tågehorn at jage hvalerne til havs. Dyrene blev desperate, i vild panik fór de omkring, stødte hinanden voldsomt samtidig med, at mange hvaler rev sig på bolværket. En uhyggelig episode, der kun medførte, at der virkelig blev tale om dyrplageri.

Denne indblanding blev færingerne for meget. Fangerne sejlede ind i miljøaktivisternes gummibåde og skar dem i stykker, og til slut blev disse »dyrebskyttere« arresteret. Efter min mening var det helt i orden. Der er nok at tage sig af med hensyn til fornuftig dyre- og miljøbeskyttelse inden for de rige industriland. Her bør gøres en indsats. Derimod er det grotesk, når udenforstående »turister« føler sig kaldet til at hindre naturfolkens livsnødvendige næring.

Olaifesten, færingeres årlige nationalfest, var fantastisk at opleve. I smukke færingedragter samles folk den 29. juli fra alle egne i Thorshavn. Festen strækker sig over 3 dage – og nætter. Den former sig som en storslået folkefest. Ud over de mange arrangementer af teater, sang, koncerter, folkedans, folkesangedans, som havde stor tilslutning, benyttede de udefra kommende lejligheden til at besøge slægt og venner i Thorshavn. Alle døre i byen stod åbne. Gæstfriheden havde ingen grænser. De gamle folkevisedanse, som ikke ledsages af musik, men af sang, vakte berettiget opmærksomhed. Med en forsanger i spidsen sang alle danserne med, medens de trådte dansen. Uendelig er sangenes længde, indlagt en egen form for opstemt, monoton rytme. Det begyndte som en susen og stiger til en brusen, indtil en slags ekstase. Se aftrykte folkevise, handlende om »Torkils datter«. Denne folkevise har Ingmar Bergmann i øvrigt filmatiseret: »Jomfrukilden«. I en erindringskildring fra sin barndom i Thorshavn fortæller nok een af Nordens betydeligste digtere, William Heinesen, om sin allerførste barndomsoplevelse af folkesangdansen: »Dybt i mørket lå jeg og var ved at slumre ind, vågnede ved en fjern, taktfast lyd, afstandsdæmpet og dog nær, som kom den fra selve huset, man boede i:

du du du
du
du du du
du

Jeg forestillede mig, at det var en mand, der uophørligt gik op og ned ad en trappe, idet han standsede på hvert tredje og fjerde trin, en ørkesløs beskæftigelse, men hvad, der var jo så meget underligt til i verden. Senere forstod jeg, at det var fodslaget fra den færøske ringdans i dansestuen på den anden side bondegården, der frembragte denne *magiske* »nattelyd«.

Det lykkedes mig i øvrigt at få en samtale med denne store, gamle digter. Hans personlighed og udstråling er overvældende, til trods den høje alder.

Den 30. juli indtog vi vore pladser på højskolens kursusbænke. Det blev et virkeligt spændende og oplysende kursus. Formiddagene

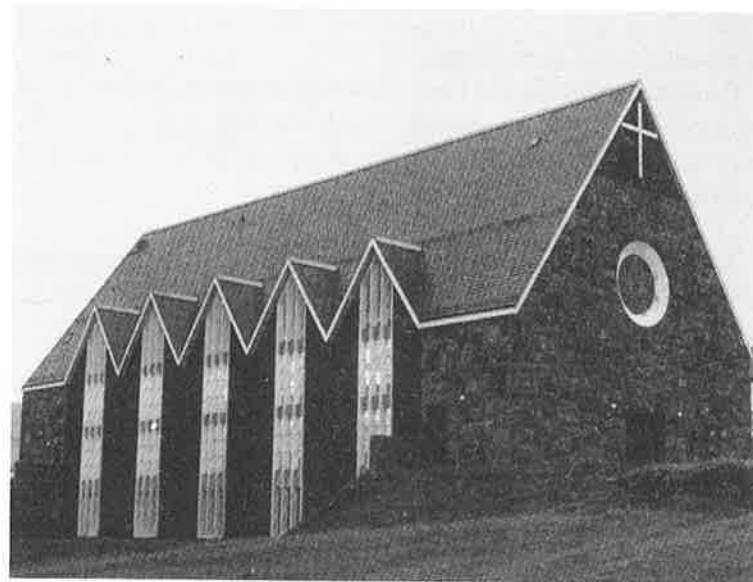
blev anvendt til belysningen af landets historie, erhvervsliv, politiske forhold, kirkeliv og litteratur og diverse museumsbesøg. Lærerne var alle indfødte, og de viste sig i besiddelse af en imponerende viden på deres fagområde. Der blev også plads til en eftermiddagssejltur med »Westward Ho«, en gammel fiskekutter med fuldrigget sejl. En herlig tur! En krævende og spændende fjeldvandring til Kirkejubø var en udfordring og et storslået møde med fjeldnaturen, som er helt egenartet. Oppe i det skønne fjeldlandskab fandtes små fjeldsøer og en flora, hvis pragt man skal lede længe efter magen til. Selve vandringen over fjeldet stillede ikke større krav, end en normal kondition kunne modsvare. Men da vi stod på ved nedstigningsstedet Kirkejubø, fik mange kold sved på pandet. Ad en stejl, smal og snørklet sti gik, kravlede og endegled vi mod sletten. For den trænede fjeldvandreren har dette syn nok været en kilde til den højeste stimulans af lattermusklerne. Vi amatører måtte vente længe med at se komikeren.

Kirkjubøur var værd at besøge. Her forefindes mange historiske seværdigheder, således »Magnus-Katedralen«, et stort anlagt bygningskompleks fra 1300-tallet, som aldrig blev fuldført, og Olavskirken, der stadig er i brug, samt en ca. 900 år gammel kongsbondedgård. Bygden var oprindeligt Færøernes gejstlige og kulturelle midtpunkt. En tur til Saksum begejstrede ligeledes alle deltagerne. Turens højdepunkt var dog heldagsturen, som gik over Klaksvig, Færøernes næststørste by, til nordøerne, hvorfra vi sejlede Viðoy rundt.

Et fantastisk syn. Stående ombord i en båd, beskuende de lodrette, forvitrede fuglefjelde fik man endnu engang bekræftet, at verden bestandigt kan afsløre en storhed, der maner til beundringens stilhed. Alt for hurtigt gik dagene. Men det er mit indtryk, at vi alle vendte hjem med uudslettelige indtryk – og med oplevelser, vi aldrig vil glemme.

At denne konklusion med rette kan drages, skyldes ikke mindst forstanderparret Torben og Inge Johansen. Disse to mennesker ikke blot hyggede om os, de sørgede også for, langt ud over, hvad der kunne forventes, at vi ikke blot forblev turister.

Utrætteligt søgte de med deres engagement og viden, at inddrage

os i dette mærkværdige samfunds indre liv og gøre os fortrolige med det. Meget mere kunne og burde berettes, bl.a. om Færøernes historie – den er spændende – men det vil føre for vidt her. Lad mig da slutte denne rejseberetning med at citere den gamle, navnkundige færøske digter, William Heinesen:

»Nu må vi hellere bede vandene under himlene samle sig til eet sted, så det tørre et øjeblik ses.

Denne proces kan umuligt udfolde sig så fascinerende noget sted i verden som i min våde hjemstavn, når det har stormet og regnet i ugevis, og så pludselig en dag bliver stille, opklarende vejr. Solen sender fra sit skjul i skyen vandrende staver af forborgent lys ned over hav og land, hvor dampende solpletter opstår. Muld og mosset klippe dufter og myggene danser, tøvende forlader skyerne himlen og daler ned på Jorden, hvor de lejrer sig som soldrukne regnbuetåger, der efterhånden opløses«. (Videre) »Uendelig lette og graciøse fjerskyer kommer til syne i himmeldybet som løfterige runer, Guds uransagelige, men nådige tanker i grafisk fremstilling, og er det ved

forårstide, er luften fyldt med ekstatiske fuglesang, og hvide, sorte lam munter sig i det grønne.

Og nu begynder havet at kogle, og det er næsten det yndigste af alt på denne mærkelige og modsætningsfyldte jord, når den mørke, majestætiske vandørken forvandles til ager af blide lyn, og tidevandsstrømmen spinder godmodigt i solen«.

Se, dette er Færøerne. – Besøg dette mærkelige, modsætningsfyldte, prægtige land, og en oplevelse er dig i hænde, som ikke udslættes.

Kirsten og Gunnar Kjær

Torkils dötur

Torkil eigir sær dötur tvær,
– at dansa –
leingi á morni svóvu tær.
– væl er mær ansað.
– har vil eg á gólvið fram at dansa,
tó at tú vilt mær lív í vanda,
væl er mær ansað.

2.
Tær svóvu sær so leingi,
til sól skein á teirra seingir.

3.
Tær sova sær so leingi á dag.
til sól skín á teirra seingjarstað.

4.
Torkil gongur til búðar,
vekir upp dötur prúðar.

5.
–Statt upp, Katrin dótir mín,
kirkjumaður bíðar tín!«

6.
»Vil hann ikki bíða,
bið hann undan ríða!«

Torkils døtre

Torkil sig ejer døtre to
– at danse –
længe om morgenen soved' de
– vel er mig danset,
– her vil jeg på gulvet frem at danse,
og dog du vil mit liv i fare,
vel er mig danset.

2.
De sov sig så længe,
til solskinnede på deres senge.

3.
De sover sig så længe i dag,
til solen skinner på deres sengested.

4.
Torkil går til boder,
vækker op døtre så prude.

5.
»Stat op, Katrin min datter,
en kirkens mand venter på dig«.

6.
»Vil han ikke vente,
så bed ham i forvejen ride«.

7.
Katrin setist á seingir,
klæðist væl og leingi.

8.
Hon fór í ein silkiserk,
níggju moyggja handaverk.

9.
Utan yvir í møtturlin blá.
gull eftir hvørjum seymi lá.

10.
Katrin setist á songarstokk,
so fór hon í ein skarlakssokk.

11.
Skarlakssokk við búgvín skó
hvítar hendur í vatni tvóg.

12.
Hon tók til sín góða gullkamb,
kembur sítt hárr við silkiband,

13.
Kembur sítt hárr við silki smá,
gullkrúnu setir hon omaná.

14.
Katrin gongur í rossahús,
loysir hon tann gangara út

15.
Hon loysir út ein, hon loysir út tvá,
tann besta legði hon saðil á.

16.
Har var eingin knektur hjá,
sjálv legði Katrin boygslíð á.

17.
Har var eingin knektur í lund,
sjálv legði Katrin boygsl í munn.

18.
Katrin reið eftir gøtuni fram,
Tað glumdi sum hennar gangari rann.

7.
Katrin sætter sig på senge
klæder sig væl og længe.

8.
Hun tog på sig en silkesærk
ni møers håndværk.

9.
Uden på mantelen den blå,
guld fra hvert et søm man så.

10.
Katrin sættes på sengekant
så tog hun på sig en skarlagensok.

11.
Skarlagensok ved »færdige« sko
hvide hænder i vandet vaskede.

12.
Hun tog til sig den gode guldkam
kæmmer sit hår med silkeband.

13.
Kæmmer sit hår med silke små(t)
guldkrone sætter hun ovenpå.

14.
Katrin går i hestestald
løsner hun der den ganger ud

15.
Hun løsner en, hun løsner to
den bedste lagde hun sadel på

16.
Der var ingen knægt (hos hende)
selv lagde Katrin seletøj på.

17.
Der var ingen knægt i lund,
selv lagde Katrin bidsel i mund.

18.
Katrin red da stien frem,
det gjalded' som hendes ganger randt.

19.
Tá ið hon kom har suður í líð,
møttu henni vallarar trír.

20.
Tá hon kom har skamt ífrá,
møtti henni vallarar tvá.

21.
Tá hon kom har mitt á leið,
møtti henni vallari ein.

22.
Hoyr tú, Katrin, eg tali til tín,
vilt tú vera mitt kvøldarvív?

23.
Hvat vilt tú láta títt unga lív,
heldur enn vera mitt kvøldarvív?

24.
»Fyrr vil láta mitt unga lív,
heldur enn vera títt kvøldarvív«.

25.
Vallarin sínum svørði brá.
han hjó Katrinu í luti tvá.

26.
Har sum hennara blóðið dreiv,
tendraðist ljós á hvørjari leið.

27.
Har sum hennara høvdið lá,
sprakk ein kelda við heiluvág.

28.
Har sum henna bulurin lá,
reistist ein kirkja við krossi á.

29.
Vallarin heim í garðin fór,
úti Torkil fyri honum stóð.

30.
»Hoyr tað, vallarin, eg tali til tín,
sá tú ikki Katrin dóttur mína?«

19.
Da hun kom der syd i li,
mødte hende pilgrimme tre.

20.
Da hun kom der kort ifra
mødte hende pilgrimme to.

21.
Da hun kom der midt på vej
mødte hende pilgrim en.

22.
Hør du, Katrin, jeg taler til dig,
vil du være min kvældevív?

23.
Hvad vil du lade dit unge liv
hellere end være min kvældevív?

24.
»Før vil jeg lade mit unge liv,
hellere end være din kvældevív«.

25.
Pilgrim da med sværdet slog,
han huggede Katrin i dele to.

26.
Der hvor hendes blod det drev,
tændtes der lys ved alfarvej.

27.
Der hvor hendes hoved lå,
sprang der en kilde med helbredelsesvand.

28.
Der hvor hendes krop den lå,
rejstes der en kirke med korset på.

29.
Pilgrim hjem til gården for,
ude Torkil for ham stod.

30.
»Hør du Pilgrim, jeg taler til dig,
så du ikke Katrin datter af mig?«

31.
»Jú, fullvæl eg hana sá:
í Mariu kirkju var hon ígjár.

32.
Torkil, Torkil, læna mær hús,
eg eri mær so sára sjúkur!«

33.
»Húsini eru til reiði,
um vallarar vóru fleiri.«

34.
»Ása lítla, tendra ljós,
vallarin er til seingjar fús!«

35.
Ása gongur til seingjar,
reiðir undir sjúkum dreingi.

36.
»Ása lítla, sov hjá mær,
silkeserkin gevi eg tær!«

37.
»Lat meg fyrst tann serkin sjá,
síðan skal eg tær sova hjá.«

38.
Tá ið hon tann serkin sá,
systur merki kendi hon á.

39.
»Ása lítla, sov hjá mær!
møttulin bláa gevi eg tær.«

40.
»Lat meg fyrst tann møttulin
síðan skal eg tær sova hjá.«

41.
Tá ið hon tann møttulin sá,
systur merki kendi hon á.

42.
»Ása lítla, sov hjá mær!
eina gullkrúnu gevi eg tær.«

31.
»Jo, fuldvel jeg hende så:
I Mariekirken var hun i går.

32.
Torkil, Torkil, lån mig hus.
Jeg er mig så sære syg.«

33.
»Huset det står parat,
om pilgrimme var der flere.«

34.
»Åse lille, tænd nu lys.
pilgrim har til sengen lyst!«

35.
Åse går til sengene,
rende under den syge dreng.

36.
»Åse lille, sov hos mig,
silkesærk det giver jeg dig!«

37.
»Lad mig først den særken se,
siden vil jeg dig sove hos.«

38.
Og da hun den særken så
sin søsters mærke hun så derpå.

39.
»Åse lille, sov hos mig!
mantelen blå den giver jeg dig.«

40.
»Lad mig først den mantel se,
siden skal jeg dig sove hos.«

41.
Og da hun den mantel så,
sin søsters mærke hun så derpå.

42.
»Åse lille, sov hos mig!
en krone af guld vil jeg give dig.«

43.
»Lat meg fyrst tá gullkrúnu sjá,
síðan skal eg tær sova hjá«.

44.
Tá ið hon tá gullkrúnuna sá,
systur merki kendi hon á.

45.
Ása smeldi hurð í gátt:
»vallari, hav nú góða nátt!«

46.
Ása gongur fyri faðir sín:
»vallarin hevur dripið dóttur tína.«

47.
»Hvør torir mær tey boð at bera?
ella hvør tordi tann gerning at gera?«

48.
»Eg tori tær tey boð at bera,
vallarin tordi tann gerning gera«.

49.
Torkil heitir á sveina tvá:
»gangið á skóg og kyndið bál!

50.
Gangið á skógv og kyndið bál!
har skal vallarin brenna á«.

51.
Tað var um eina morguntið,
vallarin brann í grønari lið.

52.
Tað var um eina morgunstund,
vallarin brann á grønari lund.

43.
»Lad mig først den guldkrone se,
siden skal jeg dig sove hos«.

44.
Og da hun den guldkrone så,
sin søsters mærke hun så derpå.

45.
Åse smækkede døren i lås,
»Pilgrim, hav dig en god nat!«

46.
Åse går til sin fader ind:
»pilgrim han dræbte datteren din«.

47.
»Hvem tør mig de bud at bære?
eller hvem turde den gerning gøre?«

48.
»Jeg turde dig de bud at bære,
pilgrim turde den gerning gøre«.

49.
Torkil taler til svende to:
»gak i skov og tænd et bål!«

50.
Gak i skov og tænd et bål!
det skal pilgrim brændes på.

51.
Det var omkring en morgentid,
pilgrim brandt i den grønne li.

52.
Det var ved en morgenstund,
pilgrim brandt i den grønne lund.

Skoleåret 84/85 – et tilbageblik

En skoleform er valgt. En skole er valgt. Nogle har selv valgt – andre er der valgt for. I 10 mdr. var I her, og opholdet blev ikke ens for nogen af jer. Hvad én oplevede som et højdepunkt, vil en anden måske slet ikke huske.

Vi har ikke forsøgt at finde frem til højdepunkterne i jeres efter-skoleophold, men vi har tilstræbt os på at samle de fælles oplevelser, som vi er vidende om. Noget er sikkert glemt, men I skal vide at det ikke er af uvilje. Det er simpelthen fordi der er så meget at huske på.

Den 19/8 ankommer I, generte og med sommerfugle i maven. En lærer viser jer jeres ny bolig for de næste 10 mdr., og i løbet af kort tid præsenteres I for jeres værelseskammerat. Videre til nye lærere, som spørger ud om klassetrin, fag, problemer af forskellig art osv. »Skal du have fysik?« »Er der nogle helbredsproblemer vi skal vide noget om?« Endelig er der middag. Lærerne serverer – ingen aner at det er det eneste arrangement vi serverer til. Eftermiddagen går med samtaler om fagene, og efter kaffe tager forældrene afsted.

Om aftenen samles vi i salen for at lære hinanden lidt at kende og lære navnene. I placerer jer selv alfabetisk (ledertyperne markerer sig her for første gang!), vi spiller bold og siger navne, og laver flere andre lege. Ved aftenkaffen udleveres bogpakker, og så er den første dag på Ringe Fri- og Efterskole faktisk gået.

Den første uge var en introduktionsuge med præsentation af valg-fag, rundtur i Ringe by, O-løb og endelig skemaskrivning.

Dagligdagen starter torsdag eftermiddag med timer efter skema-et, men dog kun for at afbrydes allerede d. 31/8 hvor Mads Lidegård tager hul på arrangementet til hjemmeweekenden, ved at fortælle om weekendens mål, nemlig Hærvejen.

Den 1/9 kl. 5 starter vi mod Jylland. Morgenmad spises ved Rør-bæk sø, og vi kører videre nordpå hvor både historien, litteraturen og naturen åbenbares, men måske kiggede I mest hinanden an? Vi

slutter af i Midtjylland ved Jellingestenene og når Ringe til sen aftenmad. Om aftenen vises film for en meget træt flok.

Den 2/9 starter med kirkegang i Ryslinge, og om eftermiddagen bliver der sat adskillige olympiske rekorder i vandgang, skigang, krabbegang osv. Weekendens sluttes af med fest og dans.

Den 10/9: Idrætsdag sammen med Hjemly og Nr. Broby, hvor Ringe vistnok hylder mottoet »Det gælder ikke om at vinde, men om at være med!«

Den 23/9 har vi det første månedsmøde, som også er et forældre-møde. Foredragsholderen om aftenen er Grethe Rostbøll, som taler om familien. Musikholdet optræder for første gang, og synger nogle sange for os.

Den 2/10: Efteråret er på sit højeste – brombærrene er modne – brombærsyltetøj er ikke at foragte. Altså afsted til Fyns Hoved, brombærkrat så langt øjet rækker. Var det 40 kg vi plukkede?

Den 10/10: Eleverne på Mulernes Legatskole i Odense opfører »Evita« om Argentinas legendariske skikkelse Eva Peron. Vi er så heldige at få pladser, og får en fin teateraften.

Den 12/10: Månedsmødet inden efterårsferien har erhvervspraktikken som emne, og Asger orienterer om denne periode.

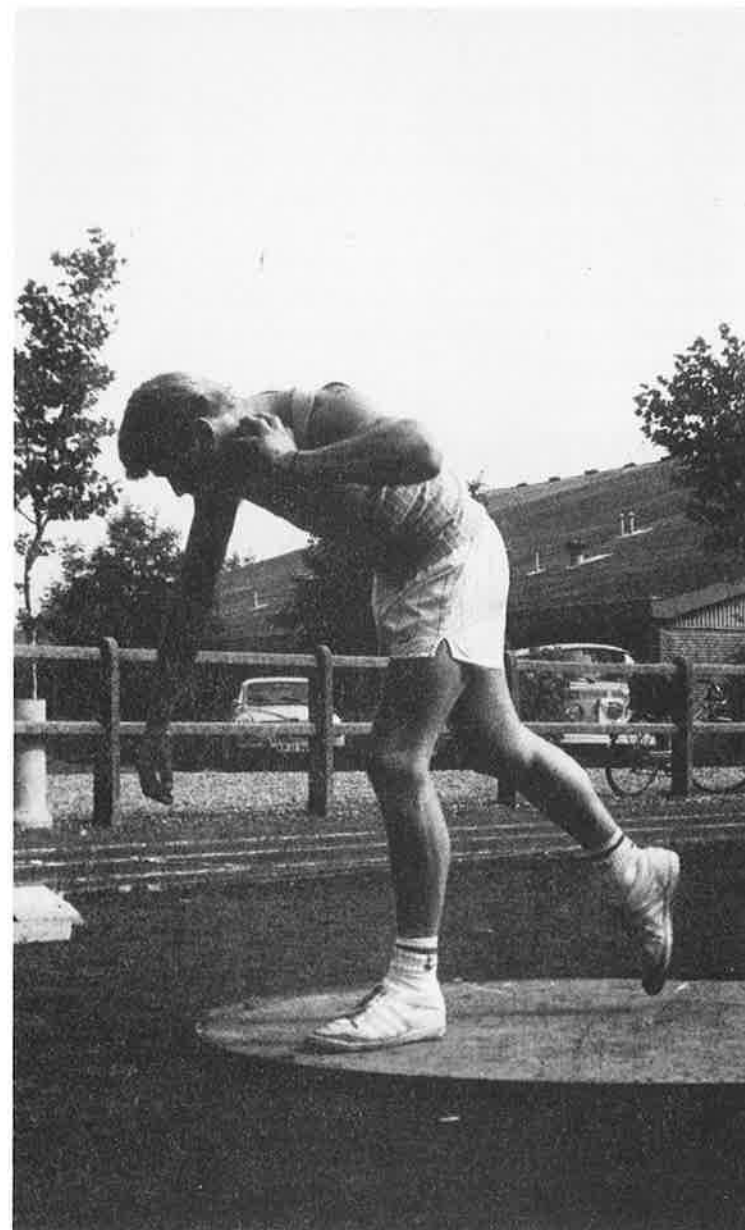
Den 1/11: Skolen har fået et elevråd med tilhørende festudvalg, og dette udvalg arrangerer en fest med diverse underholdende indslag. »Gazoo and the Bam-bams« giver nogle rocknumre, og en cowboy (som iøvrigt til forveksling ligner Kjær) synger en sang.

Den 24/11-25/11 er højskoleweekenden. Inden weekenden havde der været en del forespørgsler »Skal vi være på hold med vores forældre?« »Hvor skal de (underforstået forældrene) sove?« Weekendens byder på forskellige emnearbejder, folkedans, litteraturgen-nemgang og motion.

I julemåneden er der en del arrangementer:

Den 6/12 besøger vi Nordfyns Efterskole, hvor vi bliver vist rundt på skolen, ser et skuespil, og danser til omkring midnat. For nogle er besøget ekstra interessant, enten fordi de har gået på skolen før eller fordi de er blevet optaget til næste skoleår.

Den 7/12 og 14/12 er anderledes-dage, hvor skuespillet til juleaf-

slutning øves, rekvisitter og kulisser laves, og forskellige julerier foretages.

Den 10/12 foreslåes af jer som en hyggeaften, og vi indleder med en teatertur til Ryslinge Højskole om eftermiddagen, og om aftenen er der festmiddag og bagefter bankospil i spisesalen. Præmierne varierer fra lys, sæbe og andre nyttige ting til børnemad, narresutter og gær. De sidste påhit opnår – som ventet – stor opmærksomhed.

Den 20/12 er også en fornøjelsesdag. Om eftermiddagen i Odense for at se »Øst for paradys«, og om aftenen julemiddag med flæskesteg, rødkål og ris a'la mande med flere hele mandler, som efterfølges af mandelgaver.

Den 21/12: Julemåneds mødet er rigtig underholdende. Nogle af jer husker måske mest aftenen som den aften, hvor nerverne hænger helt i laser. Mange er involveret i de forskellige indslag, og der var blevet øvet bravt lige op til premieren. Vi starter med opførelsen af »Jul i Nøddebo Præstegård«, så er der Luciaoptog, og til sidst danser folkedanserne.

Den 7/1 1985: Den første dag i det nye år starter med ta' selv morgenbord med rundstykker, og en besked om at en snetur til Nørresøen og Svanninge Bakker er arrangeret. På turen bliver der gået, leget, »slåset« og grint meget. En del erfarer at dansesko nok er bedst indendøre, og at hue og vanter faktisk har en funktion.

Den 9/1: Bio og bog arrangementet om Hosekræmmeren når til Ringe Bio, og vi går derned om eftermiddagen. En gribende film, som ihvertfald optager nogle af os.

Den 14/1: Trods voldsom sne og kulde gennemfører vi et besøg på Sdr. Nærrå Efterskole. Vi ser skolen, spiller volleyball (vi mindes svagt at vores »top-seedede« hold måtte ned med nakken!?) og danser resten af aftenen.

Den 22/1: Vi tager til forpremiere på Odense Teater og ser stykket: »Du kan ikke tage det med dig«.

Den 25/1: Måneds mødets foredragsholder er Kristian Larsen, en ung mand fra Århus, som taler om sit eget efterskoleophold, og om hvordan det er at være ung idag.

Den 13/2 er vi til karneval med klovner, babyer, cykelryttere, punkere og sågar den lille Rødhætte. Katten slås af tøndnen, og festko-

miteen udpeger de bedst udklædte. Skolens rockorkester, som nu vist er omdøbt til Rockastella, leverer et par numre, inden diskoteksmusikken overtager og fortsætter til midnat.

Den 2/3-3/3: Vinterfesten er for sidste års elevhold og det nuværende. Aftenen har en Grundtvig-optakt, udført af musikholdet. Derefter opfører lærerne revyen Klods Hans, hvilket iøvrigt medfører at nogle elever lover os en grusom hævn, og det kan vi *slet ikke* forstå. Aftenens diskotek er selvfølgelig Goaststrucks.

Søndag afsluttes arrangementet med nogle fodboldkampe i salen, hvor gamle og nye elever dystede.

Den 4/3 hedder elevernes dag. Der tegnes, bages, syes (adskillige blomstrede drengeshorts bliver demonstreret til aftenpisningen), spilles skak osv.

Den 12/3 har Ringe Bio »Outsideren« på plakaten, og vi har ingen ro før det er besluttet at vi skal se den. På vejen hjem går snakken om Ponyboy, Sodapop, Dally og alle de andre vi lærte at kende.

Den 21/3: Ringe-Stævne, hvor vores skole i år er vært. Flotte op-

visninger indenfor gymnastik, folkedans og cirkus. Aftenens program er mangfoldigt, størst indtryk på os gør vel Rockastellas bidrag. Den uundgåelig afslutning: Dans til diskotek i nogle timer.

Den 22/3: Sovetrynerne, de morgengnavne, og andre morgentalergikere har på denne dag kl. 7.00 om morgenen smil på læben og tårer i øjenkrogen. Hvorfor? Lærerne (de ellers så ubarmhjertige) synger smukke sange og serverer boller og varm kakao på sengekanten.

Den 23/3: Forældredag med underholdning af Rockastella og gymnastikopvisning i gymnasiets hal. Om aftenen oplever vi et one-man-show kaldet Dead-line udført af Kjeld Løfting. Til sidst danses der folkedans.

Den 26/3: Forfatteren Thøger Birkeland holder foredrag, hvor han fortæller om sine bøger, og læser lidt op fra nogle af dem. I næsten 2 timer er der ro i foredragssalen.

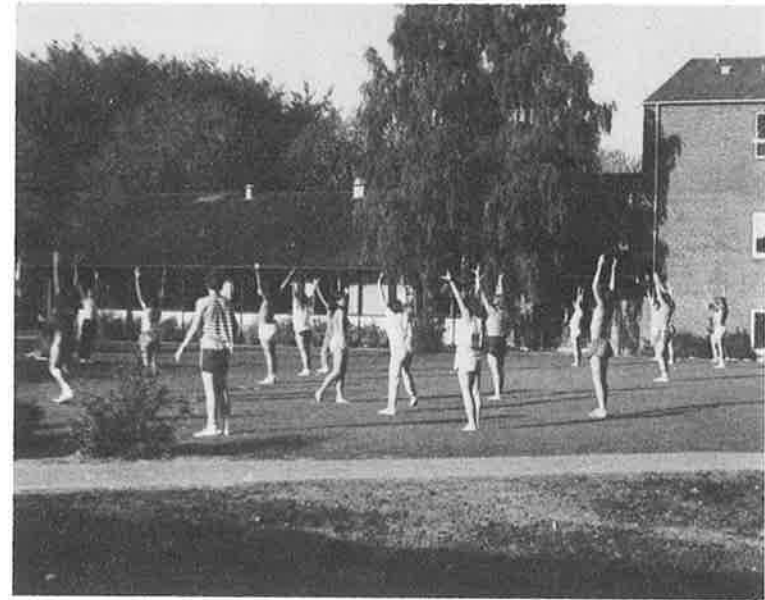
Den 28/3 får vi besøg af Sdr. Nærrå Efterskole, som ser vores skole og inden dansen opfører nogle elever »War« et dramatisk og alvorligt dansenummer.

Den 11/4 holder chileneren Vargas foredrag om forholdene i Chile. Han er selv offer for torturen i landet, og fortæller om undertrykkelsens mest afskyelige sider. Spørgelysten kan ikke slukkes om aftenen, så vi fortsætter næste formiddag.

Den 25/4 kommer Nordfyns Efterskole på besøg. Programmet minder en del om Sdr. Nærrå-besøget, men der dukker pludselig en musikgruppe op med en parodi på et popnummer. Det drejer sig vist kun om en ganske kort glansperiode for denne gruppe, ihvertfald oplever vi den ikke senere.

Den 5/5 er 40-årsdagen for Danmarks befrielse. Det bliver markeret om aftenen med foredrag af Tage Albertsen, gymnastikopvisning i rød/hvide dragter og fakkeltog på plænen.

Den 16/5 er Kristi Himmelfartsdag, og vi har i samarbejde med Nr. Broby Efterskole arrangeret en aktivitetsdag, hvor der bliver arbejdet på tværs af skolerne omkring mange forskellige emner f.eks.: masker, drama, ler, dragebygning. En gruppe laver et O-løb, som afvikles om eftermiddagen, og endelig forbereder en gruppe en forfriskning til sidste post på turen. Nogle elever mener at ventetiden

inden busserne kommer er indlagt med fuldt overlæg af lærerne. Enighed herom opnås ikke denne eftermiddag.

Den 17/5. Mange elever er her om aftenen p.g.a. elevmødet i weekenden. Vi benytter aftenen til at se »Tro, håb og kærlighed« i Ringe Bio.

Den 18/5-19/5: Der er mange gamle elever på skolen. Der bliver spist, holdt taler, snakket osv. Gymnastikholdet laver opvisning om eftermiddagen. Dramaholdet sørger for aftenens underholdning, nemlig »En ærgelse på vandring« – stykket med den forrygende slutscene, hvor porcelæn smadres med ægte italiensk temperament. Hvor var vi misundelige på de 2 aktører.

Søndag er der antydning af forår. Ihvertfald bevæger vi os udenfor til fodboldkamp på gymnasiets bane.

Den 29/5 er der afgang til lejrskole. Mange ting kan nævnes: Ophold i Ribe med besøg i Domkirken, besøg og overnatning på Højer Ungdomsskole, og derefter det egentlige mål – nemlig Sydslesvig, hvor I bliver indlogeret i hhv. Satrup og Damholm. Vi tilbringer 3

dage syd for grænsen hvor vi besøger Flensborg by, Gottorp Slot, og giver opvisning forskellige steder i folkedans og gymnastik. Søndag er vi til årsmøde i Slesvig by. En fin dag, hvor det desværre var alt, alt for varmt.

Den 4/6: Afslutning på lejrskolen i grupper som på forskellig vis bearbejder turen. Helt konkret udmunder det bl.a. i nogle lærerparodier, som opføres om aftenen.

Den 7/6 er der vennefest, hvor alle har mulighed for at invitere en god ven. Arrangementet starter om eftermiddagen, og om aftenen er der underholdning med dans.

Så er de mundtlige prøver i fuld gang, og det uretfærdige eksamenssystem diskuteres voldsomt samtidig med at tal svirrer rundt i luften, og knus og kys uddeles til glæde og til trøst. Det er faktisk en lettelse for os alle at gøre skolen rent de første dage i den allersidste uge.

Den 20/6 kl. 3.45 kalder alarmen til natløb. Sikken et syn. Søvn-drukne og forpjuskede er I. Nogle lidt sure og gnavne, men de fleste er indstillet på også at tage det her med! – Efter et par timers gang i naturen er der morgenmad i det grønne. Te og rundstykker forsvinder som dug for solen. Så hjem til nogle timers velfortjent søvn, og derefter afsted til Langeland hvor den sidste skoledag skal afvikles. I tager sammen med Kjær derover, og lærerne kommer til aftensmad. Det bliver en hyggelig (for nogle en vemodig) aften med strandtur, lysbilledserie over hele skoleåret (vi har gemt dem godt, så I kan se dem som 10-årsjubilarer!), mindebøger, sang og dans.

Den 22/6 er afslutningsdagen. Værelserne ser tomme og kedelige ud. I ser heller ikke for friske ud. Forældrene ankommer, bilen pakkes, vi drikker formiddagskaffe, der holdes mange taler, folkedanserne optræder, musikholdet spiller, I overrækker skolen en gave, vi synger sange – og et sidste indtryk:

Aldrig er der uddelt så mange knus til så mange mennesker på så kort tid!

*I ønskes alle en glædelig jul og et godt nytår
Esben, Poul og Anni*

»Velkommen til planeten Jorden« *

Vi plejer til elevskriftet hvert år at modtage hilsener fra gamle elever. Specielt 10-års-jubilarerne opfordres hvert år til at skrive om, hvordan det er gået i det senere liv efter Ringe efterskole. Jeg selv har hidtil undladt at skrive om, hvad jeg har oplevet, skønt det nu snart er 13 år siden jeg forlod RE. Jeg vil prøve at råde en del bod på det nu i det følgende.

For tiden befinder jeg mig i uddannelsessystemet på 20. år (!), dvs. de sidste 5½ år på Århus Universitet, hvor jeg regner med at kunne takke af om ca. 3 år. Det er om dette særprægede sted, universitetet, jeg nu vil fortælle; stedet man opsøger, hvis man ønsker at være videnskabelig, nøjagtig som man opsøger grønthandleren, hvis man ønsker at købe grøntsager. Da jeg startede, troede jeg ikke i min navitet, at det forholdt sig således; jeg troede, at man bare kom på universitetet, fordi man som jeg var interesseret i f.eks. teologi, og derfor ville lære noget om dette. Jeg skænkede det ikke en tanke, at det man også skulle lære, og det gælder alle fag på universitetet, var videnskabeligheden eller hvad man kunne kalde »den videnskabelige metode«. Det er en pille, som er mindst lige så stor at sluge som teologien, og – for at blive i parallellen – uden hvilken teologien på universitetet slet ikke kan eksistere.

»Engang var verden guddommelig og hellig og tilholdssted for mange guder. Det var forbudt at ødelægge verden, for man måtte ikke skade guderne. Så kom jødedommen og kristendommen med deres skabelsesmyte med kun een Gud, som var uden for den verden, som han (m/k) skabte og overlod til menneskets forgodtbefindende. Det var nu ikke mere farligt at udforske verden, og videnskaberne opstod i perioden op til renaissancen. Men man måtte have fat i sandheden, og Gud var ikke længere svar nok. Sandheden skulle mennesket nok være mand (m/k) for at finde, og til dette brug op-

*) citatet er hentet fra Garfield, nr. 5, 1985.

fandt man senere slagordene »tilbage til kilderne«. Man ville tilbage dertil i de historiske kilder, hvor intet var influeret af tilfældige historiske tolkninger. Desuden skulle alt deles op i de mindste detaljer, hvor ingen af detaljerne måtte tillægges større betydning end andre, alle befriet for enhver subjektiv vurdering, der kunne forvrænge sandheden; positivismen opstod. Og lige siden, helt op til vore dage, har positivismen været *den* videnskabelige metode og idealet for al forskning og videnskab«.

Således kunne man ultrakort beskrive historien bag det, som er vore dages orakel, nemlig videnskaben, som har sine højborgere på universitetets forskellige fakulteter. Kodeordet lyder her: Find den objektive sandhed. På universitetet lever man af og for at lede efter den eneste sandhed, og det gør man ved at opsplitte det, man undersøger i bittesmå fragmenter, indtil det ikke kan opsplittes mere. Nøjagtig som hvis man skilte et ur ad for at finde tiden. Tilbage bliver så en hel masse enkeltheder uden helhed. Så er enkelthederne afskåret fra, sammen med de andre enkeltheder, at manipulere med det subjektive jeg, der undersøger tingene.

Folk, der lever på universitetet kunne man kalde analytikere, dvs. nogle, som analyserer ligesom jeg har beskrevet ovenover (ved at dissekere det man undersøger ud i små dele). At analysere og altid kunne fremlægge alle detaljer og sider af en given sag, at kunne beskrive problemstillinger i alle nuancer kræver en videnskabsmand (m/k), men det kræver ikke en mening, – tværtimod skal meningen/subjektiviteten glemmes hjemme. Selvfølgelig har man altid en måde hvorpå man vil undersøge en given ting (også kaldet metode – foruden den nævnte positivisme), – populært sagt: om man vil skære fra højre eller venstre, eller kigge nedefra eller oppefra. Men disse »metodiske tilgange« bliver også underkastet kritik og undersøgelser, og bliver således også frigjort fra subjektivitet/holdning.

Som studerende på universitetet må man ikke have en mening. Man skal tilegne sig en bestemt viden og kunne reproducere den, og man skal kunne se et problem fra flere sider (på forhånd kendte/givne sider), og har man en egen mening, er den kun til besvær, – man bliver i hvert fald ikke belønnet for den på samme måde som man bliver belønnet til eksamen for en hæderlig indsats udi genfortællin-

KARIN ARILDSEN VESTRUP ANNETTE ANDERSEN HIRK CHARLOTTE A. ANDERSEN GULKE DORTHE ANDERSEN ODENSE HENRIK ANDERSEN SPINDEBERG KAT ANDERSEN KRISTENBERG LUCIE ANDERSEN NYDANG AENE K. BRILDELUND KORUP PETER BAY HOKKESBY RINE-MARI BUSEK ODENSE THOMAS CHRISTIE KJELLERUP BIRGITTE CHRISTENSEN ODENSE BIRGITTE CHRISTENSEN NYDANG PETER CHRISTENSEN NYDANG SONJA CHRISTENSEN SVENDSDALE SPINNE CHRISTENSEN OTTERUP KENNETH CLAVEN ODENSE PERMILLE B. CLAVEN SVENDESS

DORTHE D. DANIELSEN FARRUGDE MARTIN DROST KORNTIN NELLE ZARYLD SLANDERUP ROSB FOUERBY ODENSE ANJA HANSEN HUNKESØ BENNY T. HANSEN NYBORG BERIT HANSEN V. SKERNINGE SØJANNE HANSEN SVENDSBORG BRIAN HANSEN V. SKERNINGE DAVID E. HANSEN KJELLSTRUP FRANK D. HANSEN ODESSØ HANNE N. HANSEN OTTERUP JACOB HANSEN HEALUFTAGE SHIMI HANSEN ODENSE TINO R. HANSEN BOGENSE TORBEN HANSEN KOPPEL ULLA S. HANSEN SORP

ERLING ANDERSEN ANNY ØRBECK JENS P. CHRISTENSEN ANNE GLENT-MADSEN HASTAD HANSEN ROBERT HANSEN-ROTHSØD HENRIK HANSEN-JØNSSEN GITTE JENSEN GUNNAR KJARA KASTEN KJØR LARS LINDHARD HJØGER MADSEN JØRN PETERSEN PAUL PEDERSEN LISBETH PEDERSEN ROGER SANDHOLM LISELOTTE SPANG LING JACOBSEN

IRENE PIV RYKBAARD JOHAN PEDERSEN SOLVEIK SPANER LINDA PEDERSEN BIRGITTE PAVLSEN GITTE ANDERSEN MARGARET FRØYDENLICH

RINGE FRI- OG EFTERSKOLE 1984-85

KAREN S. JENSEN KESTINE VILLANSEN SANDER VILLANSEN BIRGIT AMORUD VERN D. HANSEN FRØRUP MICHAEL CARLROD LINDSELE GITTE HAYE HENNINGER

ANNETTE A. HENRIKSEN GUDME BOKAS HENRIKSEN STIG SIBEN HENRIK-JØNSSEN RYDING NINA HOLMQUIST NR. BAY KARIIN ISRAELEN ODENSE TINA A. JACOBSEN SANDERBORG DEJNET JENSEN NR. LYNDESE

DESER JENSEN KVALUNDR PARTIN K.K. JENSEN ODENSE SØREN JENSEN LUMBY THOMAS HELLERUP HUNKEBO NELLE D. JENSEN ODENSE PETER JOHANSEN ODENSE STIG JOHANSEN BOGENSE

CLAUS JØRGENSEN ODENSE KLEMPING JØRGENSEN FRØRUP PIV KILDE MØRKO HENRIETTE KRISTENSEN ODENSE PÅRANG KRISTENSEN DRIBBY ERIC KRISTIANSEN SØLBACK HEIDI KRISTENSEN ODENSE HEINICH KROGH KORNER PER S. LARSEN SDR. HANSEN SØREN LARSEN VÅRDE BODIL LAURITSEN KINKERUP MAD S. LINDKJØR SVENDSBORG NEHRN LINDBERG RØNNE SØREN MADSEN HØRVE LISBETH MORTENSEN ODENSE DENNIS NIELSEN ODENSE DORTE NIELSEN BOGENSE

FLEMMING NIELSEN HØRVE GITTE NIELSEN SALLINGE NELLE NIELSEN KIRKE SØBY SENS PETER NIELSEN BLESS BLÆSBJERG ODENSE KAS B. NIELSEN SLAGELSE HANS NISAREMOSE BRØSTVÆK ODENSE ANDERS P. OLSEN KETTINGE HANNE OLSEN FRØRUP JANE OLSEN HØJBY SIANNE ØVESEN HØRKESTED RHEITA PEDERSEN ODENSE JAH PEDERSEN SØRUP THOMAS PEDERSEN BORGHØJ PIV KRØCH NÆSBY KARINA PETERSEN BOGENSE MARI-BRITT PETERSEN ODENSE SVENDESS L. POUSEN FRØRUP

MICHAEL KJARR KORUP DAN RASK LARSEN ØRBECK BONNE K. RASMUSSEN KJELLERUP IDR RASMUSSEN ODENSE LENNY RASMUSSEN ODENSE ULRIK B. RASMUSSEN KJELLERUP GITTE SKJOLDBY KETTINGE RITA SKOV MARSTAL KENT STOKERHARD ODENSE DESPER SANDERBY FRØRUP JOHN D. TRIELSEN KORUP STIG VILSEN SKINOSTED HANS SVENDBERG

gens kunst. På den anden side (en typisk akademikerbemærkning) er det dejligt befriende at kunne problematisere en ting og se den fra flere sider, for som videnskabsmand/akademiker er det tilladt kun at komme med »fakta«, videnskabelige påstande.

Man forventes ikke at kunne udtale sig subjektivt, men »kun« objektivt, altså uden egen mening. Det svarer nogenlunde til at høre på en person, der forholder sig ironisk til alting, så man aldrig ved, hvad vedkommende mener. Det er en distancerende måde at anskue en situation på, og totalt uforpligtende, for man kan ikke hænges op på noget man har sagt, idet man altid kan henvise til ironien. På denne måde taler videnskabsmanden (m/k) eller den universitetsstuderende aldrig om det væsentlige, det, der er sagen, det subjektive. En objektiv forklaring er aldrig tilfredsstillende. Hvad hjælper det at høre lægens videnskabelige forklaring på den dødbringende sygdom, som man lider af, når det er spørgsmålet, det absolut subjektive, om hvorfor jeg overhovedet skal dø, der er det væsentlige?! Som K. Olesen Larsen skriver i »Søren Kierkegaard læst af K. Olesen Larsen« (Kbh. 1967): »Videnskaben løser ingen problemer; den bortfortolker dem, hvilket ingen forklaring er... Man kan kun nøjes med videnskabens forklaring, når man vænner sig til at se bort fra det, der skulle forklares«.

På universitetet taler man et andet sprog end ude i virkeligheden. Det opdager man, når der kommer en foredragsholder fra det virkelige liv. Det kan til tider synes svært at forstå, hvad eksempelvis en forfatter mener, og vedkommende har måske også vanskeligheder ved at fatte de forunderlige formuleringer han/hun bliver stillet overfor. Så sker det i heldige tilfælde, at man opdager, at man faktisk taler om det samme, blot på to forskellige måder (f.eks. skal akademikerne bruge 10 gange så mange ord); man taler med to forskellige sprog. Og man reagerer over for hinanden, enten ved at udvise imponerethed eller foragt. Foragten er det værste, for den uddyber kløften endnu mere, – den kløft der nok altid vil være, og som man i begyndelsen af halvfjerdserne – fra universiteternes side – gjorde et forvaklet forsøg på at udligne, dengang man skulle være »solidarisk med arbejderklassen«. Et intellektualiseret forsøg på at blande virkeligheden med universitetet eller omvendt. Afstanden fornem-

mer man f.eks., når der er kommet en ny videnskabelig undersøgelse, der blot påviser, hvad alle »almindelige mennesker« ude i virkeligheden har vidst de sidste 10 år. Derfor tager man da i almindelighed heldigvis også de videnskabelige sandheder med et vist gran salt, idet de jo gerne skifter som vinden blæser, jvf. spegepølsen, der kan være giftig den ene dag, h.h.v. frikendt den næste.

En anden ting, jeg gerne vil fortælle om, er politik. Politik findes nemlig også på universitetet, ligesom overalt i det øvrige land. Det gælder politik i de styrende organer og forskerpolitik. Når man som studerende deltager i studenterpolitik, og det vil sige er med i de styrende organer for universitetet, må man som det første lære *ikke* at sige sin mening. Som ny på stedet er man i besiddelse af et eget sprog, en vis spontanitet og naivitet. Det går slet ikke. I hvert fald ikke, hvis man vil opnå at sætte sine ideer igennem på det politiske plan (parlamentariske plan). Man må altså lære at forandre sit eget sprog, så det passer ind i de nye omgivelser. Hemmeligheden ved det politiske spil er, at man rakker ned, så den man taler til tror sig selv og sine ideer rost. At man fremfører sine synspunkter, så de andre tror det er til fordel for dem selv. At man er vågen hele tiden og fuldt på det rene med, hvad ens *egne* interesser er, for ikke at risikere at blive brugt som kasterbold for andre, der – mere end en selv – er klar over, hvad de vil. At man sørger for ikke at få fjender, – for man ved jo aldrig hvem man kan blive *nødt* til at samarbejde med en anden gang; og så gælder det naturligvis om ikke på nogen måde at have fornærmet nogen personligt ved at have sagt sin mening lige ud... Kan man klare disse få huskeregler, er man den fødte politiker.

På forskerplanet gør noget af det samme sig gældende: Er der en, man ikke kan lide, så behøver man ikke at fortælle det direkte, – ja faktisk må man ikke, jvf. ovenstående, sige det ligeud (det ville virke som bremseklodser i enhver samtale). Man kan nøjes med på det faglige plan at opponere mod vedkommende og dennes ideer. Et tilsvarende middel er naturligvis at forholde den lidet lidte person muligheden for at opnå ansættelse i en given stilling – ved at bedømme ansøgerens kvalifikationer lavere, end de faktisk er.

Disse ting er i virkeligheden uhyre trivielle, for vi møder dem dagligt overalt. Det interessante er dog blot, at det meget sjældent er le-

galt at argumentere subjektivt. Subjektivt er ikke sagligt, bliver der altid sagt; men egentlig er det subjektive, underforstået usaglige, argument lige så tungtvejende – når det kommer til praksis – som det objektive (saglige). Se bare på de foregående eksempler, hvor man, for at gøre de usaglige, illegale argumenter legale, prøver på at »ikklæde« dem saglige, faglige, objektive, – og dermed *legale* tilsnit. Der skal heller ikke megen fantasi til at forestille sig politikeren, der som reel årsag til at ville gennemføre en bestemt lov havde at tilgode-se sit eget firmas interesser, men udadtil, for at gøre argumentet legalt, var nødt til at argumentere sagligt for lovens nytte for f.eks. statens og de arbejdsløses interesser.

Men tilbage til universitetet: Jeg hævder via de foregående eksempler, at det ikke specielt kvalificerer til at have en mening, det at gå på universitetet (både fordi man ikke lærer det og fordi de fleste meninger alligevel til syvende og sidst grunder i fordomsfuldhed). Det er derimod ethvert menneskes ret at have en mening, uanset på hvilket grundlag denne måtte hvile. Det bliver således befriende at vide, at end ikke universitetets »klogskab« kvalificerer en til at leve i »det virkelige liv«. Snarere må man tværtimod sige, at med den nedprioritering af spontaniteten, det subjektive og de irrationelle følelser, der her forekommer, er man bedre hjulpet til en mennesketilværelse foruden universitetet, medmindre man kan abstrahere og leve sit egentlige liv uden for denne institution. Og den sidste mulighed er naturligvis redningen, for jeg eksisterer stadigvæk og med fuldt overlæg med universitetet. Og af en anden grund: Selv om der ikke eksisterer noget »kald« (Milan Kundera i: »Tilværelsens ulidelige lethed«, Kbh. 1985), så er universitetet et sted, hvor alle nuancer af en problemstilling bliver respekteret på lige fod (jvf. det positivistiske videnskabsideal), således at der alligevel i sidste instans bliver et nuanceret *grundlag* for en senere beslutning, der i bedste fald kan blive et *alternativ* til eksempelvis en dum »dansk logik« (TV-2) og »dumsmarte bemærkninger« (Margrethe II) som hørt i den nyligt oplussede fremmedhadss Diskussion.

*Og så god jul og godt nytår fra
Søren Skov Johansen*

Højskoleweekenden 1985

Som alle andre steder er der også på en skole + og ÷ dage. Til de første hørte absolut de to dage, hvor vi var sammen med forældre, børn og unge fra friskolen og efterskolen. Vi havde i år den glæde, at flere fra friskolekredsen end tidligere deltog.

Forplejning og indkvartering klarede køkkenet og Villadsen's med hjælp fra et hold elever og et par lærere. I arrangementet deltog omkring 300, så vi havde megen glæde af den nye store sal, som vi har fået. Her blev alle måltiderne indtaget.

Efter velkomsten fulgte deltagerne med lærerne ud til de forskellige aktiviteter. De fleste hold bestod både af børn, unge og voksne. Jeg havde i år lejlighed til at gå rundt og se til holdene og tage billeder, og jeg vil gerne delagtiggøre jer i de indtryk, som jeg fik.

I friskolens børnehaveklasse var de mindste børn samlet, og her blev der bagt, bygget huse, leget og læst historier. Lærerne var meget glade for, at tre af efterskolens elever havde meldt sig som »støttepædagoger« og børnene synes også at være glade for de »store«.

I formningslokalet var der juleværksted, hvor der blev syet og klippet i stof og filt. I lokalet ved siden af var der tegning, hvor deltagerne portrætterede deres elskede eller valgte at tegne »naturens vidunder« samlet på stranden eller i mark og skov. I et andet lokale diskuteredes de miljøproblemer, som bliver mere og mere nærværende for os alle. Ved tilmeldingen viste der sig en meget stor interesse for netop dette fag.

Ude på gården var et hold igang med at fremstille møbler til skolens opholdsstue, det sker jo, at eleverne behandler møblerne som var det »deres egne«, så der bliver af og til brug for nye.

I efterskolens lokaler beskæftigede et hold sig med problemerne i Mellemøsten. Deltagerne fik bl.a. til opgave at identificere sig med palastinensere, arabere, egyptere eller israelere og forsøge at finde en løsning på problemerne, hvilket heller ikke lykkedes for dem.

Et andet hold fik testet deres kondition på rigtige kondicykler. In-

teressen for at sy luffer, sutter og huer i rulam var enorm, så i denne kolde vinter, vil mange lade tankerne gå tilbage til de glade dage på Ringe Fri- og Efterskole, mens andre vil mindes weekenden, når deres applikerede gaver pakkes ud til jul. Et helt specielt miljø var der i formningslokalet, hvor uld fra sorte og hvide får blev kartet, spundet og vundet. Fra den gamle tid til den nye. I biblioteket flimrede datamaterne med tal og bogstaver, der blev undervist i tekstbehandling og kalkulation, og begreber som monitor, tastatur, printer, lager, cpm, diskette osv. blev forsøgt afmystificeret. Fra det tekniske til det kreative, linoleumstryk, her blev der skåret, snittet og trykt, og resultaterne kan nu ses flere steder i landet.

Selvfølgelig har jeg ikke glemt weekendens afslutning på plænen foran skolen, hvor en varmluftballon med påklistede fredsduer blev antændt, steg til vejrs og forsvandt sydpå. En spændende historie gemmer sig bag dette projekt. Goliat havde gået og tænkt flyvende tanker, og Poul skaffede en bog om fremstilling af varmluftballoner. Ballonen blev fremstillet af silkepapir, en lille blikdåse med sprit blev påheftet fornedden sammen med en skovsten. Så var ballonen klar til afgang. Eleverne arbejder videre med projektet, og

man fantaserer om en kæmpeballon med kurv, hvori lærerne tilbydes en rejse, og så kan I tænke jer til resten.

Jeg vil også fortælle lidt om fællesarrangementerne.

Lørdag aften gennemgik Kirsten en bog af Martha Christensen. Kirstens litteraturtime er blevet en selvfølgelig del af weekendens fællesoplevelser, ligesom folkedansen og motionstimen. Marianne fortalte om fuglene i vore sange, og vi sang til glæde for store og små om lærken, den gamle ørn og alle de andre.

Herdis ledede folkedansen, og skolens husorkester, suppleret med Erling Engholm og Arne Ploug, som nogen kender, leverede musikken.

Gitte og Lars tog sig af motionen søndag formiddag. Kjær tog andre med på byvandring.

Weekenden sluttede med fælles kaffebord, og Kjær takkede alle, der på den ene eller anden måde havde medvirket til, at »Højskoleweekenden« var blevet en god oplevelse, der giver os mod til at ofre tid og kræfter på arrangementet næste år. Vi sluttede med at synge Kjærs version af Jens Vejmand.

Jeg vil slutte med at ønske årsskriftets læsere en mager jul og et rene-re nytår.

*Hilsen fra os alle
Asger*

Tråden ovenfra

I novellesamlingen »Lignelser« af Johannes Jørgensen fortæller han i myten »Tråden ovenfra« om en edderkop, der ved hjælp af sit spind er havnet i et højt træ, hvor den ikke fandt sig til rette. Derfor lavede den straks en ny tråd og firedede sig ned og landede i en tjørnehæk med strittende skud – et ideelt sted for en edderkop at spinde sit fangstnet.

Den lille fyr fik travlt og hurtigt spandt den et stort flot net, som på grund af tråden, som den var kommet ned ved, fik et ekstra holdpunkt og derfor blev ekstra stort og godt.

Fangsten var god og edderkoppen voksede hurtigt til og blev den største og flotteste i hele hækken. I dens spind hang duggen om morgenen i lange perlerækker og glimtede og blinkede i solskinnet.

Efterhånden blev luften køligere, men edderkoppen blev ved med at gå sit net efter, reparerede og forstærkede det, hvor den nu fandt det nødvendigt, så den fik, hvad den kunne æde, indtil det blev så meget efterår, at insekterne efterhånden forsvandt.

En morgen efter en kold nat, hvor der var kommet rim i nettet, vågnede edderkoppen og var i meget dårlig lune. Den frøs, var sulten og nettet var tomt. Fortrædelig begav sig afsted på eftersyn af nettet. Hver eneste del blev eftersat godt og grundigt. Pludselig standsede den i nettets øverste hjørne og undrede sig, for her var der noget, den ikke forstod – »Gik den tråd ikke lige op i den blå luft?« Den havde glemt hvorfor, og undrende satte den et ben på og følte en gang til. Ejendommeligt – en god tråd, som den ikke vidst hvor gik hen. Den kendte ellers hver eneste tråd i sit net – »Den tråd kommer vist ikke mig ved«, tænkte edderkoppen, »hvad er den der for?« Fortrædelig, som den var, bed den tråden over. Inden edderkoppen fik tænkt sig om, fandt den sig selv på jorden, fortumlet og øm i hele kroppen med hele sit net klasket sammen om sig.

Johannes Jørgensen fortæller i sin myte om, at det, der gør tilværelsen noget værd, er den tråd, som holder det hele oppe for os.

Vi har alle en sådan tråd, som er spundet sammen af mange tråde – bevidste som ubevidste – og vi bruger den hver dag så meget, at vi helt kan glemme, at den er der og ikke tænker på at få holdt den ved lige. For den er der jo bare, når det går godt. Anderledes ser det ud, hvis det begyndt at gå sådan, at vi ikke kan finde ud af det og har forvaltet vor tilværelse, så tråden er blevet slidt op, skåret over, eller vi bliver i tvivl om den er der og kan holde. Da er det, at vi i fortvivlelse og modløshed ikke må forfalde til at handle i blinde, men huske, at der altid vil være en, der holder af os, en, der tænker på os – en tråd ovenfra. Derfor kan vi holde jul. Glædelig jul.

Venlig hilsen
Jens Peder

Kammeratskab?

Hvad er kammeratskab
er det dig og mig
er det os allesammen
føler vi os trygge sammen
kan vi stole på hinanden
er vi ærlige?

Hvem er du
er du dig selv
er det dig
jeg ser i dig
eller en anden –
hvis...
hvor er vi så?

For hvem gemmer du dig
hvem frygter du
fat mod
vi må have mod til
at vise tillid –

Lone og Thomas

Ribeturen

En beretning fra skolens hverdag.

Vi har i år, som sidste år, sat alle 8. klasser og en del 9. klasser i en gruppe, og tilknyttet nogle lærere til disse elever. Det betyder, at disse to årgange samlæses af nogle bestemte lærere, som har eleverne i mange fag, og derved kender dem godt. Klassestørrelserne er holdt lave, således at evt. vanskeligheder hos hver elev kan tilgodeses. Dette bevirker også, at gruppen kan foretage sig andre aktiviteter, uden at *hele* skolens hverdag bør forandres.

Vore elever har gennem længere tid beskæftiget sig med emnet »Hekse« i dansk. De har bl.a. undersøgt, hvem der blev »Heks« (eller troldkarl), hvorfor, og hvordan samfundet behandlede de mennesker som blev anklaget som heks.

En af de bedst dokumenterede hekseprocesser herhjemme er »Maren Spliids«. Kroindehaversken fra Ribe, der i 1600 tallet af Didrik Skrædder, blev ført for Ribe Ret, anklaget for heksekunster. Hun blev efter langvarige processer kendt skyldig og brændt på Galgebakken i Ribe. Denne beretning læste eleverne også om, og hvad ville være mere naturligt end at besøge Ribe og se de historiske steder, som vi havde læst om.

Fredag den 1/10 tog vi afsted mod Ribe. Undervejs i bussen blev der afholdt quiz, hvor kontakt-grupperne dystede i deres viden om hekse. Da vi henad 10-tiden nåede Ribe, besøgte vi det gamle Rådhus på Von Støckken Plads, hvor vi fik forevist den gamle rådhusal med de mange malerier af tidligere tiders borgmestre og lensherrer. På rådhuset forefandt en mindre samling af våben og torturinstrumenter, som kunne gøre de uhyggelige beretninger vi havde læst om, hekseforfølgelserne og datidens strafferet, mere virkelige (virkeligheden er oftest mere grusom end historien om den).

Efter rådhuset gik vi ad Sønderportsgade hen til Laurids og Maren Spliids hus, og videre ad Puggårdsgade forbi Brorsons hus til Katedralskolen, hvor mangan dansk berømt har fået sin skoleuddannelse.

Da vi nåede Hans Tausens hus ved siden af domkirken, besøgte vi det. Huset er nu indrettet som bymuseum.

Domkirken eller rettere borgertårnet skal naturligvis besigtiges. Herfra har man en flot udsigt over byen og den omgivende marsk. Vore elever var nu blevet sultne og lidt trætte så vi satte kursen mod Kvickly hvor vi havde aftalt at måtte spise vores mad.

Vi sluttede besøget i byen med et »historisk-orienteringsløb«, hvor eleverne besøgte en del af Ribes mange historiske seværdigheder og besvarede nogle spørgsmål i forbindelse hermed.

Klokken 15.30 sad vi alle i bussen igen, – trætte, men alligevel ikke mere end at vi kunne synge nogle sange, samt lytte til den musik, der for tiden er in.

Ud fra quizen på ud-turen samt besvarelsenerne fra orienteringsløbet fik vi udråbt en vindergruppe, som naturligvis fik overrakt en »hekse-kost« som præmie.

Klokken 16.30 var vi igen tilbage.

Med venlig hilsen og ønske om en god jul og et godt nytår.

Liselotte, Rikke og Jørn Svane Mathiesen

Moderne interesser og gamle traditioner

Der er hektisk travlhed i vævegangen i øjeblikket. Alle er færdige med halstørklædet og skal i gang med det næste store og spændende projekt. Der er tider, hvor et par ekstra hænder kun ville hjælpe lidt, for alle mener, at de har krav på læreren her og nu, og man kan jo ikke vinde garn hele tiden. Men snart står alle vævene klare med mange spændende arbejder på, der falder ro over gemytterne, og igen kan snakken gå! En enkelt er så opslugt af sit arbejde, at han/hun højest kan lytte til de andres oplevelser og meninger.

I efterårsferien sad jeg selv bøjet over væven, alene og kun afbrudt af de nødvendige huslige gøremål i forbindelse med måltider, vekslen af bemærkninger med familiemedlemmer, når de skulle gennem stuen – eller i selskab med Jørn Hjorting.

Arbejdet skulle være færdigt i løbet af et begrænset antal dage, da væven var lånt og skulle leveres tilbage umiddelbart efter ferien. Der blev derfor ikke rigtigt tid til de sædvanligvis beroligende tanker om dette gamle håndværk; men nu bagefter er det vel ikke for sent at komme med nogle enkelte betragtninger med det færdige stykke stof foran sig.

Astrid har formidlet, at jeg kunne låne hendes datter Ullas folkedragt som arbejdsmodel for min egen dragt. Alt er håndvævet, og hvert eneste sting er syet i hånden. Jeg fik selv mod på at væve forklædet. Derved sparer jeg måske et par hundrede kroner, hvis jeg altså sammenligner min materialeudgift med den pris, jeg skulle give for et håndvævet stykke stof fra vævestuen. Men jeg sparer sikkert ikke noget, hvis jeg sammenligner med et stykke stof af en tilsvarende kvalitet, købt i en stofforretning.

Hvorfor bruger vi da alle de kræfter på at fremstille stof, som man gjorde i gamle dage, og hvorfor have besvær med at sy i hånden, når symaskinen er opfundet?

Vi kan måske ikke hamle op med industrien, hvad kvalitet og økonomi angår, men vi betaler gerne omkostningerne for at få lov til at

føle glæden ved at frembringe kønne ting. Vi føler nok også inderst inde, at vi gør et forsøg på at sætte os ind i vore forfædres levevis og tankegang, når vi beskæftiger os med nogle af »deres« gøremål.

Mere eller mindre bevidst holder vi også fast i noget gammel dansk kultur, når vi danser de gamle danske folkedanse. Også her møder vi de gamle håndværksfag. Når vi danser Væverdansen synger vi:

Så væve vi vadmél, så slå vi det sammen
væve vadmél, slå det sammen
lade skyttelen gå!

Vi kan også blive mindet om andre fag, når vi danser Bogbinderdansen, Hattemageren, Tækkemandens tretur eller Skomagerstykket, men frem for alt danser vi dem ikke kun for at genoplive de gamle traditioner, men først og fremmest fordi vi også synes, det er sjovt at danse alle de gode danse.

*Alle ønskes en glædelig jul og et godt nytår
Stine, Jacob, Robert og Herdis*

Kamp? Ja – men hvilken?

Kamp må der til, skal livet gro,
ej kamp blot for dagligt brød,
men kamp for frihed i liv og tro, –
thi evig stilstand er død.

H. V. Kaalunds smukke sang: »Jeg elsker den brogede verden«, skrevet i 1877, har også i dag, og vel mere end nogen sinde, sin gyldighed.

Kamp. Ja – men for hvad? »Ej kamp blot for dagligt brød«, lyder det. En moderne videredigtning af disse linjer vil nok lyde: men kamp for TV og video, og øller og wienerbrød.

Sarkasme vil nogen sige. Andre vil kalde det virkelighed.

Vi er blevet så materialistiske og stressede, at man af og til bliver helt bange for, at vi skal glemme det, der egentlig er værd at kæmpe for. Ingen af os, eller i hvert fald meget, meget få af os, må i dag kæmpe for det daglige brød. Så *kan* vi jo begynde at kæmpe for frihed i liv og tro, hvis vi tør.

Mon ikke det er nødvendigt, at vi finder ud af, hvilke værdier der er omkring os: Naturen, vore sange og lege, vore myter og sagn, vor historie. Alt sammen *vores* virkelighed.

Hvad skal vi bruge videoen til, når vi har glemt at fortælle historierne? Hvad skal vi bruge fjernsynet til, når jorden ligger gold? osv.

Lad os kæmpe sammen, lad os juble, synge, lege, fortælle historier, bruge fantasien. Lad os mødes. Lad os beskæftige os med de ting, der giver livet værdi.

*Vi ønsker jer alle en glædelig jul og et godt nytår
i fantasiens, sangenes og historierens vold.
Anne, Ole og Irene*

Vi glæder os...!

Vi glæder os til næste år, som bliver *Lærernes År*. Arbejdsløsheden forsvinder, lønningerne stiger, arbejdstiden forkortes, eleverne vil være go'e og rare. Regeringen nedsætter et udvalg, som får trykt nogle flotte plakater med billeder af nutidens lærere, hvorpå der står, at det er *vores år*. Et talrigt korps af specialuddannede lærerkonsulenter vil rejse rundt på landets skoler og efterskoler for at aflaste, opmuntre og hygge om os. Der vil blive skrevet flere sociologiske værker om lærernes særlige interesser, fritidsmuligheder og ikke mindst den særlige lærerkultur, der trives i AV-rum, på amtscentraler og ved kaffeborde. Kort sagt – det bliver en drøm at være lærer – alle vore bekymringer forsvinder som dug for solen.

Og året gik sin gang. De ventede. Der skete ingenting. De brokkede sig. Det kom der ikke noget ud af. De brugte resten af deres energi og initiativ på at skælde samfundet og regeringen og de andre ud, fordi man ikke gjorde noget for dem. Sådan gik året. Akkurat som det skete for de unge i Ungdomsåret.

*Glædelig jul og godt nytår fra
Anne, Gitte og Lisbeth*

— ☆ —

Vi lægger ofte for megen vægt på,
hvad andre siger om os,
og for lidt vægt på,
hvad vi siger om andre.

Ukendt forfatter

*De bedste ønsker om en god jul og et godt nytår
Astrid Hansen*

*Hermed
de bedste
hilsener
til års-
skriftets
læsere
fra
børnene
og
lærerne i
Ringe
Friskole.*

*Glimt fra Friskolen
i hverdag og fest.*

Elevhilsener

Hej til jer alle året 75-76

Utroligt, men sandsynligvis sandt, ved nærmere eftertælling, det er 10 år siden, vi gik på Ringe Efterskole. Skolen hedder jo godt nok fri- og efterskole. Men så vidt jeg husker var der vist ingen der mente at dette fri, havde noget med efterskolen at gøre, andet end den betydning, som jo var hensigten.

Her kom man hjemmefra mutters skørter, 8. klasses størrelse og troede, at man kunne det hele og skulle det hele. Men så var der pludselig en herre med hvid løvemanke, som gav ordrer og uddelte restriktioner, som han påstod var i overensstemmelse med de alm. regler om efterskoleophold og lærernes opfattelse af lov og ret på Ringe Fri- og Efterskole.

Tak skal du have, det var jo nærmest et fængsel man var havnet i, og det havde man frivilligt sørget for, at blive sat ind i, samtidig med at det kostede en net sum penge. Ikke engang en gaffel måtte man sidde og bøje ved aftenspisningen. Ihvertfald ikke efter Roberts opfattelse. Senere skulle det jo vise sig, at intet var så slemt, at det ikke var til at leve med. Og dællan sprælle mig, om ikke at knægten hang på et par år mere.

Året efter mit møde med Ringe Fri- og Efterskole drog jeg en tur til det Nordfynske. Hjem i nærheden af mutters skørter. Og tog et år på Nordfyns Ungdomsskole. Efter et begivenhedsrigt år her, gik turen atter tilbage til Ringe Fri- og Efterskole. Hvor »utroligt« det end lyder, kunne jeg dælle mig ikke undvære RE. Atmosfæren og den stab af lærere og andre mennesker, der var tilknyttet RE, førte mig tilbage til Ringe. Og det blev ingen skuffelse, det var et dejligt skoleår. Iøvrigt i selskab med flere elever fra 75-76. Jeg vil iøvrigt gerne benytte lejligheden her til at sende en hilsen til alle jer fra året 77-78.

Nå men alting har en ende, og det fik skoletiden også. Straks efter

endt skolegang vendte jeg hjem til Langesø. Straks efter startede jeg på den læreplads som gartner, jeg havde tilranet mig.

På grund af forskellige omstændigheder ved mine knæ, kunne militæret, som ønsket, ikke bruge mig. Ihvertfald ikke til andet end minesøger. Og dem er der jo ikke brug for i fredstid, så her sparede jeg 8 mdr. Derfor kunne jeg i februar 1982 afslutte min uddannelse som gartner. Sådant en uddannelse kan føre til meget. F.eks. førte den mig sammen med min henrivende kone. Vi blev gift i august 1985, efter at have boet under samme tag i nogle år i Pårup, mellem Ullerslev og Ferritslev. Huset, vi har købt, er en trelænget bindingsværksejendom med stråtag og god stor have op til en skov. Fast job som gartnere har vi begge.

Jeg vil her med slutte min beretning med håbet om en god jul og et godt nytår til alle jeg kender i forbindelse med Ringe Fri- og Efterskole.

Mange hilsner
Jørgen Jensen,
Pårupvej 36, Ellinge,
5863 Ferritslev

10-års jubilæum

Ja, så blev det vores tur, jeg kan ikke forstå at det skulle være 10 år siden, vi gik på skolen, men på den anden side, når jeg tænker tilbage, er der sket en masse, så jeg vil prøve at fatte mig i korthed og kun tage det vigtigste med.

Da jeg gik ud af skolen, blev jeg først arbejdsdreng på maskinfabrikken Mullerup i Ullerslev. Efter et år kom jeg i lære som maskinarbejder, det var en god arbejdsplads, men vi arbejdede mest i produktion, det vil sige meget store serier, og jeg fandt meget hurtigt ud af, at det kunne jeg ikke tænke mig at bruge mit liv på. Da jeg samtidig kendte et par fyre, som sejlede, bestemte jeg mig til, at jeg ville læse til maskinmester, og fik derfor kortet et halvt år af min læretid, som jeg brugte til at læse til maskinist. Efter maskinisteksamen kom jeg ud at sejle med ØK. Vi sejlede hovedsagelig på Østen, og var i alle de store havnebyer en del gange, det var en stor oplevelse.

På den tid, hvor jeg var ude at sejle, havde jeg allerede søgt om immigration til Canada, da jeg har en søster, som er bosat i Canada. Jeg havde været hos hende i min sommerferie, og var blevet meget glad for at være der, hvorfor jeg bestemte mig for at prøve at søge om immigration, da det var den eneste mulighed for at få arbejdstilladelse. Der gik et helt år, før det var i orden, og jeg kunne rejse. På det tidspunkt jeg kom til Canada, var landet desværre blevet ramt af den samme økonomiske krise som os, og det var ikke let at få et arbejde. Jeg ville gerne prøve noget helt andet, og det endte med, at jeg begyndte som dørsælger af støvsuger, det lyder som en bedre vittighed, men dørsalg er meget almindeligt i Canada. Det var meget hårdt til at begynde med, da jeg ikke var ret god til engelsk, men det er en god måde at lære det på. Jeg solgte støvsugere i ca. 7 mdr. og havde mange både gode og dårlige oplevelser, jeg lærte en masse i den tid og fik mange gode erfaringer, som vil kunne bruges resten af livet. Men så en dag begyndte jeg at spekulere på, hvad det var jeg foretog mig og om det var noget, jeg kunne tænke mig at fortsætte med resten af livet. Det vidste jeg helt sikkert, at det ikke var, så jeg kvittede det, og bestemte mig for at tage tilbage til Danmark for at læse færdig som maskinmester.

Da jeg kom tilbage, passede det ikke med tidspunktet, hvor skolen startede. Den starter i maj og november, så jeg tog på højskole for at udnytte ventetiden. Det var også en tid, jeg vil mindes med glæde, jeg fik bl.a. lært at stå på ski. Det er nu min største fornøjelse, men jeg har desværre ikke ret mange muligheder for at dyrke den, det bliver vel 1 eller 2 gange om året.

Nå, men det passede stadig ikke med tidspunktet, hvor skolen begyndte, og jeg blev ved et tilfælde nattevagt på Nyborgskolens Døvekollegie. Det var et vikariat, som jeg skulle have i 3 mdr. og det passede meget godt med tidspunktet, hvor min skole skulle begynde. Skæbnen ville imidlertid, at jeg blev så glad for at være der, og at de efter sigende også var tilfreds med mig, så det endte med at jeg var der i 1½ år. I mellemtiden var jeg flyttet ind i et bofællesskab, bl.a. med en af kammeraterne fra efterskolen. Det begyndte at blive irriterende altid at skulle på arbejde, når der skete mest og komme hjem når de andre gik på arbejde. En dag hørte jeg, at de søgte en skovar-

bejder på Juelsberg gods, det måtte lige være noget at prøve. Tænke sig at gå i frisk skovlugt hver dag, så jeg tog ned og søgte og fik arbejdet med det samme. Det er desværre ikke helt så idyllisk, som det lyder, det meste af tiden foregik i larmen fra en motorsav, og det var temmelig koldt sidste vinter. Men jeg har ikke fortrudt, at jeg prøvede det, da der trods alt også var mange gode timer og det ikke er nogen skade til at prøve noget nyt. Men endelig bestemte jeg mig til at nu skulle det være, men først ville jeg have mig en god ferie. Jeg sagde mit arbejde op i februar og tog til Canada, hvor jeg var i godt et par mdr., det vil sige de 6 uger blev brugt til en tur rundt i USA, det var en meget stor oplevelse.

I maj startede jeg på skolen og er nu på andet semester. Det var meget kort fortalt, hvad jeg har lavet, foruden har jeg haft en del forskellige interessser. Lige nu er det hovedsagelig body-building og selvforsvar. Jeg bor på Teknisk kollegie i Odense og lever af at køre lidt taxa og stå kontrollør.

Med venlig hilsen

Kurt Pedersen

Nuværende adresse er:

Jagtvej 59-61

Værelse 30

5000 Odense C

10 år er nu gået

Hvad der er blevet af den ved jeg ikke, men det har bestemt ikke været kedeligt.

Hvad jeg har formået,
det kommer an på hvad man kræver?
Men jeg har lært at leve med mine
sorger og glæder.

Nogen status har jeg ikke
men, er det meningen med livet?
Jeg kan stadig nå at lære
vi har vel alle et ansvar at bære.

Hanne Høj

Kære lærere og elever fra 75/76

Så er 10 år gået, det er jo ikke til at fatte. Men jeg har jo kommet en del på skolen siden den tid, da jeg har haft 3 søskende på skolen. Men ved elevmøderne, har der ikke været mange fra superholdet fra 75/76, så nu må i op af stolen og afsted til Ringe den 31./5.-86.

Da jeg var færdig på skolen i 76, tog jeg tilbage til Bornholm, hvor jeg tog den 1-årige EFG. uddannelse, og svineheldig som jeg var fik jeg læreplads den 1. juli 77 i Svaneke Brugs, hvor jeg var indtil september 79. Men jeg var blevet så glad for Fyn, at jeg søgte tilbage til Den grønne Ø.

Jeg blev ansat som assistent i Fåborg brugs 1. oktober 79, hvor jeg arbejdede indtil 1. april 82. I min fritid arbejdede jeg som dørvogter på diskotek Magasingården i Fåborg. 1. april flyttede jeg til Højer i Sønderjylland, hvor jeg var 1. assistent. Der var jeg indtil oktober 82. Da tog jeg afsked med »Spritene« og Sønderjyderne, og flyttede til Silkeborg, hvor jeg fik arbejde i Kvickly Silkeborg. Men nu var jeg ved at blive træt af butikslivet, med de lange arbejdstider, så jeg sagde op 1. september 83. Jeg blev så sælger for et grovvarefirma i Silkeborg, hvor jeg kørte indtil 1. maj 84. Derefter blev jeg ansat som junior konsulent i Øtke A/S, hvor jeg kørte hele Danmark rundt og besøgte købmænd.

1. januar 85 blev jeg ansat som repræsentant i Øtke A/S med distrikt Vestjylland, hvor jeg farer fra Lemvig til Grænsen. Familielivet bliver der ikke så meget tid til, så jeg lever som en slags ungarl med hus og have.

Nu håber jeg at I møder op til elevmødet.

Med ønsket om en rigtig glædelig jul, samt et godt nytår til lærere og elever.

Venlig hilsen
»Bornholmeren«
Lars Hansen
Sdr. Ringvej 15
8600 Silkeborg
Tlf. (06) 81 28 43

Kære alle I fra 1975-76

Ja, som tiden går, tænk det er allerede 10 år siden, at vi alle havde det så dejligt i Ringe.

Jeg håber at mange af jer vil møde op på elevfesten nu til sommer, så vi sammen kan mindes den gode tid. Men nu lidt om, hvordan de 10 år gik for mig. Da jeg kom tilbage til Esbjerg, lavede jeg lidt tømmearbejde i ca. 1 ½ år. Den 12/1-77 kom jeg i Flåden, som torpedo-gast og fik i okt.-nov. 1979 min dykkeruddannelse. Jeg blev ved flåden til 1.9.85, hvorefter jeg startede ved Falck og hvor jeg stadig er.

I den første tid her på Sjælland så jeg en del til Lena, men mistede kontakten med hende efter ca. 2 år. Det sidste jeg hørte var, at hun boede sammen med en fyr, og at de havde 2 børn. Ja, så håber jeg, at Lena læser dette.

Med venlig hilsen
Frank Toft

P.S. Skulle I komme forbi, så kik ind. Ellers kan I bare skrive til:
Frank L. Toft
Vibevej 1
2650 Hvidovre
Tlf. (01) 49 54 52

Til forstander og lærere

Det er med sorg, at jeg må meddele jer, at en af jeres elever fra skoleåret 81/82, Esben Østergård Kristensen, Ellinge pr. Ferritslev lørdag den 31.8.85 er afgået ved døden, da han på sin knallert kørte frontalt sammen med en anden knallert og var dræbt på stedet. Jeg vil bede jer om, at når nu skolebladet bliver sendt ud, om I så vil være så venlige at skrive et lille mindeord, således at også de andre fra den årgang er klar over, at han ikke er blandt os mere.

På forhånd tak.

Med venlig hilsen
Maj-Brit Rasmussen
Rynkeby Bygade 28
5350 Rynkeby
Tlf. 39 14 60

Kære gamle skole!

Ja, da jeg fik brevet fra jer, blev jeg faktisk meget varm om hjertet, fordi mine tanker tit går tilbage til skolen – hvad vi lærte og hvor meget skolen har betydet for mig senere hen. – Jeg tænker tit på foredragene om, at stå ved sit ansvar, narkotika, at søge lykken ude, og så videre.

Lidt har jeg prøvet siden vi skiltes – umiddelbart efter opholdet på skolen stod jeg og tænkte: hvad så? – En kammerat og jeg tog rundt i Europa på Interrail, vi væddede med vore forældre, om vi kunne klare os for 1.000 kr. pr. person i 1 måned, som skulle dække, mad, fornøjelse og camping. Det lykkedes, og vi kom godt hjem, en masse erfaringer rigere om mafiaen i Italien, narkomanerne i Schweiz samt de kønne spanske piger!

Efter vi kom hjem, gik jeg og »dangderede«, og mine forældre sagde at jeg skulle »se at få noget at lave«. Så var der en servicestation, der søgte en bilvasker – det holdt jeg ud i 4 måneder. Min far fik mig overtalt til at starte på handelsskole. Så kom jeg i lære i en radio-butik. Det var temmeligt ensformigt, men jeg blev da udlært.

Jeg blev indkaldt, først i Karup ved flyvevåbnet som rekrut, så til Skagen for at virke som lastbilchauffør. Forsvaret gav mig kørekortet og på hele min tid som basse kørte jeg éen eneste tur. Fra Skagen til Ålborg og retur!

Igen tilbage til Svendborg, for at læse på HH. Det kunne jeg ikke finde ud af, så tilbage til radioforretningen. Efter 2 år trak det så meget i mig for at komme til udlandet, at finde lykken, så jeg søgte en stilling i Athen på et dansk marketingsbureau, fik stillingen. Sagde mit eget gode job op, og rejste!

3 dage efter at jeg var startet, stak chefen, som også var ejeren, af til Tyrkiet. Han skyldte for mange penge væk, og i Grækenland har man gældsføngsler, hvor kreditor betaler for debtors ophold!

– Nå, nu havde jeg alligevel pakket kufferten, så jeg tog på rejselederskole på Mallorca og var heldig at få job som air-guide hos Spies. Det blev til mange spændende oplevelser. Efter 2 års grisefester på Gran Canaria, Mallorca, Kreta, Rhodos og Kos sagde jeg op. Fra Spies kom jeg til Gasa, Odense og skulle sælge potteplanter til Vest-tyskland. Herfra fik jeg lyst til at starte værtshus, så nu er jeg igang

med at bygge et værtshus i Svendborgs minefelt sammen med en kammerat. Det er virkelig en udfordring, for huset vi bygger om, er en gammel smedie, som skal restaureres fra a til z. En ting, som virkelig har overrasket mig er, hvor dejligt fysisk arbejde er, noget som jeg altid har »krøbet« udenom. Idag skulle jeg hellere »kløve et helt læs brænde« end sidde på min flade en hel dag.

Med venlig hilsen

Kim Hansen

Mankevej 21

5700 Svendborg

Program for Ringe Efterskoles 100 års jubilæum 11. okt. 1986

Kl. 10.00	Kransenedlæggelse
Kl. 11.00-13.00	Reception
Kl. 18.00	Middag. ½ fl. vin pro persona. Ønsker man yderligere drikkevarer, kan de købes.
Kl. 21.00	Hundredåret i billeder.
Kl. 21.30	Underholdning ved Pro Cantu-koret.
Kl. 22.00	Dans.
Kl. 01.00	Suppe – afslutning.

Ret til ændringer forbeholdes.

Fra elevforeningens bestyrelse

Det forløbne år er gået godt, elevmødet havde tilslutning af omkring 150 gamle elever, bl.a. både 60 års og mange 50 års jubilarer.

Ved generalforsamlingen blev de bestyrelsesmedlemmer, som var på valg, genvalgt.

Som noget nyt kan vi berette, at elevforeningen efter skolens nye vedtægter er sikret 2 pladser i skolens bestyrelse. De udpeges af elevforeningen for et år ad gangen, og i år er det Niels Nyholm og Søren Skov Johansen.

Vi håber, at rigtig mange møder op til elevmødet i 1986.

I ønskes alle en glædelig jul og et godt nytår!

Niels Nyholm   Connie Madsen   Lars Liengård
Birgit Aagaard   Søren Skov Johansen

Elevmødet 1986

Lørdag den 31. maj og søndag den 1. juni 1986 er der elevmøde.

Afsæt allerede nu weekenden til at mødes her. Indbydelse med program bliver udsendt til alle medlemmer.

Skolen har fået nyt bomærke

Ved hjælp af den mest moderne foto-trykteknik er det lykkedes at skabe et tidssvarende bomærke til brug på trøjer og bluser. Vi håber, I synes om det, og at I måske vil være interesserede i at købe en sweatshirt med et specielt jubilæumsbomærke i anledning af efterskolens 100-års jubilæum i 1986. Det er tanken, at den skal sælges til elevmødet efter forudgående bestilling. (Se bestillingssedlen).

Udkastet til den gamle stamme med de nye skud er tegnet af Kjær for mange år siden, (han har 20-års jubilæum i 1986) og det er Lisbeth Bromer, der har skåret det i linoleum. Det var også Lisbeth, der lavede bomærket med RE omkranset af hjerter, og det kan I stadig se på RE-nålen.

Herdis

Bestilling af jubilæumstrøjer

Der kan bestilles en sweatshirt, coboltblå med hvidt tryk.

Pris for alle størrelser: 110,- kr.

Og en T-shirt, kongeblå med hvidt tryk.

Pris for alle størrelser: 65,- kr.

Jeg bestiller
_____ stk. T-shirt

Voksenstørrelse:

lille _____

middel _____

stor _____

ekstra _____

stor _____

Jeg bestiller
_____ stk. sweatshirt

Voksenstørrelse:

lille _____

middel _____

stor _____

ekstra _____

stor _____

Navn: _____

Adresse: _____ Postnr.: _____

By: _____

- Jeg kommer til elevmødet og betaler
 Jeg vil gerne have trøjen sendt pr. efterkrav

Driftsregnskab 1984/85

Indtægter:

Elevmødet 1984.....		9820,00
Salg, årsskrifter, giro	26080,00	
Salg, årsskrifter, kontant	<u>1205,00</u>	27285,00
Renter, girokonto	40,52	
Renter, provinsbank (udg.)	604,65	
Renter, garantkonto, Bikuben	668,89	
Renter, Bikuben invest	15,00	
Renter, 12 mdr. ops.	<u>83,26</u>	1412,32
Kursgevinst		636,90
Kassedifference		<u>0,01</u>
Samlet indtægt, balance.....		<u>39154,23</u>

Udgifter:

Kost ved elevmødet 1984		1500,00
Musik, ved elevmødet 1984		1200,00
Festtegn		46,00
Tryk, årsskrift	20334,96	
Kuverter, porto	<u>5105,00</u>	25439,96
Befordring ved møder		<u>435,00</u>
Ialt, udgifter		28620,96
Årets overskud		<u>10533,27</u>
Ialt, balance		<u>39154,23</u>

Status pr. 16/5-1985

Aktiver:

Kassebeholdning	762,75
Girokonto	55,30
Bog, Bikuben	1268,42
Garantbeviser, Bikuben	13000,00
Obligationer, not. 31/12-84.....	25882,50
Bikuben invest not. 31/12-84	<u>10700,00</u>
Samlede aktiver	<u>51668,97</u>

Passiver:

Formue ved begyndelse	41135,70
Årets overskud	<u>10553,27</u>
Samlede passiver	<u>51668,97</u>

Regresforpligtelse:

Gratis årsskrift til og med 1992 til 99 medlemmer.
Gratis årsskrift til og med 1993 til 70 medlemmer.

Ringe, den 16. maj 1985

Birgit Aagaard

Regnskabet gennemgået og fundet i orden.

Ringe, den 17. maj 1985.

Robert Hune Rasmussen/Lisbeth Rostgård

Elevliste 1985-86

Bettina Heidi Andersen, Bredalsvej 53, 5000 Odense.
Britta Kampp Andersen, Hyldegårdsvej 12, Mårsø, 4300 Holbæk.
Dorthe Thyregod Andersen, Østparken 79, 5220 Odense SØ.
Kim Andersen, Ribesvej 2, 6400 Sønderborg.
Klaus Steen Andersen, Hybenhaven 197, Odense.
Mette Langkjær Andersen, »Søholm«, Hjerupvej 29, 5560 Årup.
Anette Birk, Elmekær 4, 4534 Hørve.
Peter Jakob Cederberg, Åløkken 16, Hårslev, 5471 Søndersø.
Birgitte Eilschou Christensen, Stenløsevej 110, Odense.
Claus Skipper Christensen, Sundvej 4, Vindeby, 5700 Svendborg.
Ina Christensen, Byvej 63, Helnæs, 5631 Ebberup.
Ulla Spillemoser Christiansen, Rønnowsvej 3, 5881 Skårup.
Thomas Christlieb, Vestergade 6, 8620 Kjellerup.
Pernille Anett Clausen, Rømparken 54, 4200 Slagelse.
Søren Fredensborg, Markledet 16, 5220 Odense SØ.
Hanne Gram Grønbæk, Alssundvej 60, 6400 Sønderborg.
Brian Kenneth Engberg Hansen, Kelstrupvej 31, Vissenbjerg.
Brigitta Møller Hansen, Momleby 3, Lundeborg, Hesselager.
Jacob H. Hansen, Hybenvænget 3, 4160 Herlufmagle.
Jane Hansen, Langgade 33, Espe, 5750 Ringe.
Jesper Hansen, Irisvej 6, Vemming, 5690 Tommerup.
Jette Vingård Hansen, Østparken 8, 5220 Odense SØ.
Joan Lund Hansen, Rødegårdsvej 117, 2.th., Odense.
Jimmi Bruun Hansen, Provstebakken 50, 5200 Odense V.
Kent Reinholdt Hansen, Berildsvej 7A, 5610 Assens.
Mette Krag Hansen, Emmelevvej 43, 5450 Otterup.
Michael Hjære Hansen, Bøgevej 3, Nr. Lyndelse, 5792 Årslev.
Morten Hansen, Farum Hovedgade 11 A, 3520 Farum.
Peter Krag Hansen, Emmelevvej 43, 5450 Otterup.
Pia Skovgård Hansen, Egevangenget 23, 5771 Stenstrup.

Pia Staal Hansen, Kornagervej 53, 2800 Lyngby.
Thomas Rønnow Hansen, Holsmosevej 3, 5800 Nyborg.
Tina Hansen, Kastanievej 9, 6430 Nordborg.
Tina Rehr Hansen, Elmevej 8, 5762 V. Skerninge.
Trine Puk Hansen, Humlebivænget 93, 5260 Odense S.
Michael Kristian Harrild, Møllebjergvej 6, Lindelse, Rudkøbing.
Morten Hintze, Frørupvej 15, 5871 Frørup.
Thomas Monberg Holst, Granvej 2, Odense.
Anna Maria Jakobsen, Kullerupvej 12, 5853 Ørbæk.
Alex Kragh Jensen, Elsdyløkken 81, 5210 Odense NV.
Dan Jensen, Skolevænget 10, 4400 Kalundborg.
Gert Steen Jensen, Tøjsmosevej 24, Albjerg, 5883 Oure.
John Jensen, Elstedhøj 9, st.th., 8520 Lystrup.
Lisa Bolding Jensen, Vollsmose Alle 630, III tv., Odense.
Martin Kais Kragh Jensen, Elsdyløkken 81, 5210 Odense NV.
Thomas Helligsøe Jensen, Krabbegårdsvej 37, 5330 Munkebo.
Flemming Sten Johansen, Tvedvej 174, 5700 Svendborg.
Stig Michael Johansen, Skovvej 45, 5400 Bogense.
Jette Jørgensen, Grønmossevej 20, 5792 Årslev.
Klaus-Henrik Jørgensen, Bøllemose 4, 5771 Stenstrup.
Niels Henrik Vest Jørgensen, Eskildstrup Vestergade 21, 4863 Eskildstrup.
Poul Gunnar Jørgensen, Bøllemose 4, 5771 Stenstrup.
Anette Højmark Kristensen, Elmelund 3, 5792 Årslev.
Kim Kristensen, Sandhusvej 63, 5000 Odense C.
Hanne Kristoffersen, Damgyden 1, Nr. Søby, 5792 Årslev.
Claus Larsen, Degnemarken 13, 5854 Gislev.
Henriette Larsen, Wanddalsvej 37 c, 1. th., 5700 Svendborg.
Michael Larsen, Østparken 142, 5220 Odense SØ.
Niels Peter Larsen, Stat-ene-vej 94, Fraugde, 5220 Odense SØ.
Christen Fabrin Michelsen, Stenbjergparken 96, 1. tv., Sønderborg.
Gitte Nielsen, Storgade 35, 8882 Fårvang.
Gitta Inge-Lise Nielsen, Lindehusvej 5, Sallinge, 5750 Ringe.
Jesper Agger Nielsen, Abildhøj 7, 5270 Odense N.
Jonna Lykkeskov Nielsen, Vigen 1, Drejø, 5700 Svendborg.

Kirsten Skovmøller Nielsen, Dallundvej 23, 5471 Sønderød.
Lise Skovmøller Nielsen, Dallundvej 23, 5471 Sønderød.
Pia Nielsen, Skansevej 20, 3730 Neksø.
Sine Højgård Nielsen, »Allerup Bakkegård«, Stakdelen 122,
Odense.
Thomas Raft Nielsen, Ejlstrupvej 75, 5200 Odense V.
Villads Nygaard, Dalum Landbrugsskole, 5260 Odense S.
Jane Skov Olsen, Hollufgårdsvej 4, 5260 Odense S.
Anette Pedersen, Vollsmose Alle 578, Odense.
Annette Anker Pedersen, Hundslevgyden 135, 5300 Kerteminde.
Jan Pedersen, Ferritslevvej 88, Ellinge, 5863 Ferritslev.
Jens Bøge Pedersen, Hundslevgyden 17, 5300 Kerteminde.
John Vilhelm Pedersen, Ringevej 32, 5485 Skamby.
Morten Salomon Pedersen, Grønmossevej 16, Nr. Søby, 5792
Årslev.
Pia Krogh Pedersen, Jennyvænget 5, 5270 Odense N.
Gustav Dahl Petersen, Provstevænget 8, 4330 Hvalsø.
Mai-Britt Glasdam Petersen, Hjejlebakken 6, 5210 Odense.
Ole Popperud, Mårhøj 26, 8751 Gedved.
Hans Ole Povelsen, Roerslevvej 44, 5450 Otterup.
Svend-Aage Liljendahl Poulsen, Ryttergårdsvej 44, 2. tv.,
Farum.
Anne Rasmussen, Fåborgvej 21, 5762 V. Skerninge.
Charlotte Rasmussen, Kappendrup 81, 5450 Otterup.
Claus Rasmussen, Kildegårdsvej 100, 5240 Odense NØ.
Elisabeth Hellekov Rasmussen, Østervang 8, 5854 Gislev.
Hanne Munkholm Rasmussen, Stenlunden 21, 5330 Munkebo.
Lone Charlotte Rasmussen, Vestervej 20, Ulbølle, V. Skerninge.
Martin Lind Rasmussen, Fjordvej 8, 5500 Middelfart.
Niels Asger Rasmussen, Vesterskov 3, 5750 Ringe.
Anne Risager, Elmealle 16, 6040 Egtved.
Betina Schaumann, Peter Hansensvej 19, 5600 Fåborg.
Mette Skov, Mosevej 3, 5854 Gislev.
Karina Sørensen, Møllevvej 13, 5792 Årslev.
Ole Sørensen, Møllevvej 13, 5792 Årslev.
Kirsten Bech Sørensen, Jakob Knudsensvej 31, 5210 Odense NV.

Kenn Wrang Thomsen, Kløvermarken 69, 6400 Sønderborg.
Marie-Louise Bordewie Skau, Kongevej 1, 4220 Korsør.
Pia Margrethe Ussing, Grævlingeløkken 97, 5210 Odense NV.
Hans Erik Wagenaar, Bratenvej 27, 5700 Svendborg.
Anne Vestergård, Solvej 24 b, 5250 Odense SV.
Lotte Westphalen, Toftegårdsvej 11, 5471 Sønderød.